

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 4

ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΝΤΡΟΠΗΝ

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς μας εἶναι, ὅτι καλλιεργεῖ ὑπερβαλλόντως τὸν εὐδαιμονισμόν. Καὶ ὅτι εὐνοοῦσα καὶ τονίζουσα ὑπερμέτρως τὰς ὕλικὰς ἀξίας, θεραπεύει τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ ὑπερηφάνειαν, καὶ μειώνει τὸν ἀνθρωπινὸν ἐντὸς τῆς αἰωνιότητος.

Μειονεκτοῦμεν σήμερον καὶ εἰς γνήσιον φιλοσοφικὸν στοχασμόν· καὶ εἰς πνευματικὰς ἀνατάσεις καὶ ἐξάρσεις· καὶ εἰς ἐσωτερικὴν ἠθικὴν πρόοδον. Τὰ ἀνώτερα ἐνδιαφέροντα ἐκτοπίζονται συνεχῶς καὶ ἀμειλίκτως ἀπὸ τὰς στουγγὰς ὕλικὰς ἀνάγκας, αἱ ὁποῖαι πληθύνονται καθημερινῶς. Καὶ οἱ προσανατολισμοὶ πρὸς τὸ ὠραῖον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἀληθές, γίνονται ὀλοὲν ἀτονώτεροι. Καὶ ἀμαυροῦνται οὕτω ἡ «θεία εἰκὼν» τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος, κηρύττον οἱ ὀρθολογισταί, δὲν ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν. Οὔτε καὶ εἶναι κληρονόμος τῆς αἰωνιότητος. Εἶναι ἓνα παροδικὸν ἀνθισμα τῆς ὕλης. Ἕνα νέφος, ποὺ σχηματοποιεῖται πρὸς στιγμὴν εἰς τοὺς αἰθέρας, διὰ νὰ διαλυθῇ καὶ νὰ σβυσθῇ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ ἀπέραντον ἀχανές. Εἶναι μία μορφή διαβατικῆ τοῦ αἰωνίου μετασχηματισμοῦ τῶν ὄντων καὶ τῆς ἀδιακόπου ἐξελίξεως. Αἱ ρίζαι του δὲν εὐρίσκονται εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ ἐδῶ, εἰς τὴν γῆν μας αὐτήν...

Ἐπὶ τὴν φθοροποιὸν ἐπίδρασιν τῶν ἀντιπνευματικῶν αὐτῶν κηρυγμάτων ἡ ἠθικὴ κρίσις τῆς κοινωνίας μας ἐντείνεται, ὡς πολὺ λάκις ἐτόνισαν αἱ στῆλαι αὐταί. Ὁ ἠθικὸς

ἐκτροχιασμός ἀξιάγει. Τὰ ἐγκλήματα—καὶ μάλιστα εἰδεχθοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μορφῆς—πολλαπλασιάζονται. Καὶ τὸ χειρότερον ὄλων εἶναι, ὅτι ἡ νεολαία μας ἐμφανίζεται ὁσημέραι ἄπιστος, ἀνεργάτιστος, χωρὶς ἰδανικὰ καὶ μὲ ἐκτεινομένην συνεχῶς τὴν ψυχοβιολογικὴν τῆς ἀνεπάρκειαν. Καὶ ἡ τεκτυμπούζει ἐμετικῶς, μωκτηρίζουσα καὶ ἐμπτόουσα τὴν πατροπαράδοτον ἐδρυθμίαν καὶ πλαστικότητα τῆς ζωῆς. Ἡ τρέπεται εἰς φυγὴν, στρέφουσα τὰ νῶτα πρὸς τὴν αἱματόβρεκτον πατρικὴν γῆν.

Καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ζήσῃ ἐδῶ, εἰς ἀνοικτοὺς καὶ καθαρὸς ὀρίζοντας· εὐρίσκουσα τὴν λύτρωσιν εἰς τὸν δημιουργικὸν μόχθον· καὶ δίδουσα σκοπὸν καὶ περιεχόμενον εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς.

Καὶ θὰ ἦτο τελείως ἀποκαρδιωτικόν, ἐὰν δὲν ἀποβῇ πυρακτωμένη συνείδησις ἡ μεγίστη εὐθύνη ὄλων, καὶ τῆς πάσης φύσεως ἠγεσίας, διὰ τὸ συνεχιζόμενον αὐτὸ δρᾶμα. Καὶ θὰ ἦτο κίνδυνος μέγας διὰ τὸ Ἔθνος, ἐὰν δὲν συλλάβωμεν, εἰς ὄλον του τὸ βάθος καὶ εἰς ὄλην του τὴν ἔκτασιν, τὸ νόημα καὶ τὴν τραγικὴν οὐσίαν τῆς ὠμῆς καὶ στουγγῆς πραγματικότητος.

Ἐπῆρξεν διὰ τοῦτο ἐπιβεβλημένον κατὰ πάντα τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἀπηρυθύνθη πρὸς τὸν Ἐπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης· καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου καλεῖται οὗτος νὰ πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν, ποῖα μέτρα πρόκειται νὰ λάβῃ διὰ τὴν τελεσφόρον ἀντιμετώπισιν τῆς

καταστάσεως και την ανάσχεσιν τῆς ἠθικῆς ἀποσυνθέσεως. Διότι ἀλλοίμονον, εἰν συ- νεχισθῆ ἢ στρατολόγησις ἐγκληματιῶν, με θύματα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀπὸ τῆν Ἑλληνικῆν νεότητα.

Τὸ ζήτημα εἶναι μέγα και καθολικόν. Και παρατηρεῖται εἰς παγκόσμιον κλίμακα, δημοουργηθῆν ἀπὸ τῆν μεταπολεμικῆν ἐκλυ- σιν τῶν ἠθῶν. Ἐς μὴ λησμονῶμεν ὁμως ἡμεῖς, ὅτι εἰς τῆν χώραν μας ἐξήρτισεν ὁ ἐπάρατος συμμοριτισμός, κατὰ τῆν διάρκειαν τοῦ ὁποῖου ἐκόχλασεν ἐπάνω εἰς τῆν γῆν μας ὁ ἀνθρώπινος πηλός· και ὁ ὁποῖος μοναδικῆν του ἀρετῆν ἐπέδειξεν μίαν ἀυτόχρονα ζωώδη και ἀσύλληπτον κακουργίαν.

Ταῦτοχρόνως ὁμως πρέπει νὰ ἐνθυμού- μεθα, ὅτι τὸ Ἔθνος κατὰ τῆν θεομηρίαν αὐτῆν ἐμεγαλοῦργησε. Και ὅτι σπανίως ἀνε- πέμφθη ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὸν Κύριον τοιοῦτον ὡσαννά πίστεως εἰς τὰ πατροπαράδοτα και πατριδολατρίας. Και ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις σπανίως ὑπερέβη ἐαυτῆν εἰς πραγματώσεις ἀπιθάνων ἡρωισμῶν, ὅπως τότε ἡ Ἑλληνικῆ ψυχῆ.

Ἐς ἐνθυμούμεθα ἀκόμα, ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἄλυτον. Ἄρκει ν' ἀπασχολῆσῃ ἐντα- τικῶς και ὡς πρῶτιστον καθῆκον τοὺς ἀρμο- δίους. Διότι, «μεριμνῶμεν και τυρβάζομεν περὶ πολλά. Ἐνὸς δ' ἐστὶ χρεία».

Θ' ἀναμείνωμεν τῆν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα. Καθῆκον μας ὁμως εἶναι νὰ ὑπο- δείξωμεν εὐλαβῶς, ὅτι πρῶτιστως πρέπει νὰ μεταβληθῆ ριζικῶς ἡ στάσις τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας. Διότι, εἴτε τὸ θέλομεν, εἴτε και ὄχι, αὐτῆ φρουρεῖ τῆν πνευματικῆν διαθήκην τοῦ Ἔθνους. Και πρέ- πει νὰ κατανοηθῆ ἀφ' ἑτέρου τελείως, ὅτι ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πνευματικῆ και ἀνωτέρα και θεσμῶν και τελετῶν και τῆς σεπτῆς ἐγκοσμίου ἱεραρχικῆς τῆς τάξεως.

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως σοφῶς ἀνέπτυξεν ἐσ- χάτως ὁ καθηγητῆς κ. Καρμίρης, δὲν ἐνσαρκουῖ- ται μόνον εἰς τὸν φυσικὸν μας αὐτὸν κόσμον, ἀλλὰ παραμένει και ὑπερκοσμία και ἀόρατος. Και Ἐκκλησία σημαίνει θρησκευτικὸν συναίσ- θημα ζέον. Συνείδησιν ἠθικῆν ἀγρυπνον. Ἀνθη- σιν τῆς ἐλευθερίας. Σύνδεσμον ἀρρηκτον τῶν γενεῶν. Και εὐλάβειαν πρὸς πᾶν ὅ,τι ἐξῆσε και ζῆ, μέγα και εὐγενὲς και ὑψηλόν. Σημαίνει ἀκό- μη ὁρμῆν ἐσωτερικῆν πρὸς τῆν πέραν τοῦ αἰ- σθητοῦ πνευματικῆν ζωῆν. Και διὰ τὸ Ἔθνος μας—τὸ ἐπαναλαμβάνομεν ἀκόμη μίαν φορὰν— φύλακα ἀκοίμητον τῆς πατρῴας κληρονομίας.

Εἶναι δὲ σφαιερὰ ἀπολύτως ἡ γνώμη, ὅτι τὰ Κράτη, τὰ ὁποῖα κατήντησαν ἐκφρασις τῆς πολιτικῆς βουλήσεως τῆς μιᾶς ἢ ἄλλης τάξεως, δύνανται νὰ παρεμβαίνουν καταθλι- πτικῶς εἰς τῆν ἐσωτερικῆν τῆς ζωῆν. Εἶναι τοῦτο ἀπαράδεκτον. Και δι' ἡμᾶς, θλιβερόν κατάλοιπον τῆς Βαυαροκρατίας, τὸ ὁποῖον παρακωλύει νὰ ἐμφανισθῆ ἐναργέστερον ἡ πνευματικῆ ὕψη και ὑπόστασις τῆς Ἐκκλη- σίας.

Ὁ Κομμουνισμὸς τῆν Ἑλληνικῆν Ἐκκλη- σίαν κυρίως ἐμίσησεν. Και διὰ τοῦτο τοὺς ἁγίους τῆς ναοῦς ἐπυρπόλει και κατέσφαξεν ὑπερπεντακοσίους σεμνοὺς λειτουργοὺς τῆς. Διότι ἐγνώριζε τῆν πνευματικῆν τῆς δύναμιν. Και ὅτι δι' αὐτῆς συντηρεῖται ἡ Παράδοσις και ἀναζωογονεῖται ἡ συνείδησις και ἡ διά- θεσις τοῦ Ἔθνους πρὸς μεγαλοουργίας. Και ἀποτελεῖ ἀληθῶς ἐντροπῆν ἡ συνεχιζομένη ἀστοργία τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῶν πτωχῶν και λιμοκτονούντων ἱερέων τῆς ὑπαίθρου μας.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΝ

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Νέα ἔκδοσις ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. Ἐπὶ ἐκλε-
κτοῦ χάρτου και ἐγχρώμου ἐξωφύλλου.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ *

Ἄλλὰ διὰ ν' ἀναπτυχθῆ ἡ ἔκτασις τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ πρὸς τὸν Μετανάστην, ἀκόμη συστηματικώτερον πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῆ ἡ θρησκευτικὴ του πλευρά. Ἀπορρέει ἀπὸ τὴν θεμελιώδη ἀρετὴν τῆς Ἀγάπης. Θὰ χρειασθῆ ἀνάλυσις ἀπὸ τὸν ἱερὸν Κληρὸν πρὸς τοὺς ἐγκατεστημένους ἤδη Ὀμογενεῖς, ὅτι εἶναι αἵτημα Χριστιανικόν. Οὐδεὶς δύναται νὰ διαφύγῃ προφασιζόμενος τοῦτο ἢ τὸ ἄλλο. Εἶναι αἵτημα ἀπορρέον ἀπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ὅλοι οἱ πιστοὶ εἴμεθα μέλη ὀργανικὰ ἐνὸς σώματος.

Ἐσταχυολογήσαμεν διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀνάλυσιν τοῦ θεματός μας μερικὰς κεντρικὰς ἰδέας τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου. Φαίνεται ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἡ Μετανάστευσις ἦτο φλέγον θέμα. Ἐπ' αὐτῶν δύναται νὰ στηρίξουν τὰς ἀποδείξεις των οἱ Κληρικοὶ μας πρὸς τοὺς διοικοῦντας τὰς Κοινοτήτας ἢ τὰ Συμβούλια διαφόρων ἐθνικῶν Συλλόγων.

Σχολιάζων τὴν σύστασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι» (2 Κορ. ιγ' 12) ἀναφέρει :

«Ἵπὸ Παύλου φίλημα ἅγιον δέδοται Κορινθίους, ἵνα ἐμπόρευμα τῆς ἀγάπης γένηται, ἵνα ἀνακαίῃ τὴν διάθεσιν, ἵνα οὕτως ἀλλήλους φιλωμεν, ὡς ἀδελφοὺς ἀδελφοί, ὡς παῖδες πατέρας, ὡς πατέρες παῖδας, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ πλεῖον...» (Ὁμιλ. 29 εἰς Β' Κορινθ.)

Ἀναλύει τὴν Παυλικὴν ἔννοιαν περὶ τῆς ἀνθρωπίνης συγγενείας.

Ὅπου ἡ τῆς πίστεως εὐγένεια, οὐδεὶς Ἕλλην, οὐδεὶς ξένος, οὐδεὶς πολίτης, ἀλλ' εἰς μίαν ἅπαντες ἀξιώματος ἀναβαίνουνσιν ὑπεροχὴν» (Ὁμιλ. 3 εἰς Ρωμ.)

Λεπτομερέστερον ὑποδεικνύει τὴν ἐνδεδειγμένην συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς ξένους:

«Ἔστω καὶ τῶν οἰκετῶν ὁ πιστότερος τοῦτο ἐγκεχειρισμένος καὶ τοὺς ἀναπήρους, τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἀστέγους εἰσαγέτω. Ταῦτα λέγω πρὸς ἐντροπὴν· ἔδει μὲν γὰρ ἄνω ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦς δέχεσθαι, εἰ δὲ μὴ βούλει, κἂν κάτω, κἂν ἐνθα ἡμίονοι, κἂν ἔνθα οἱ οἰκέται δέξαι τὸν Χριστόν. Τάχα φρίττετε ἀκούοντες; Τί οὖν, ὅταν μὴδὲ ταῦτα ποιῆτε;... Ἔστω τὸ τοῦ Χριστοῦ πανδοχεῖον ἡμῶν ἢ οἰκία ἀπαιτῶμεν αὐτοὺς τὸν μισθόν, μὴ ἀργύριον, ἀλλὰ τὸ ποιῆσαν ἡμῖν δοχεῖον τοῦ Χριστοῦ τὴν οἰκίαν περιτρέχωμεν πανταχοῦ, ἔλκωμεν, ἀρπάζωμεν τὴν θύραν· μείζονα εὐεργετούμεθα ἢ εὐεργετούμεν. Οὐ κελεύω καταθῆσαι μόσχον ἄρτον δὸς πεινῶντι, ἱμάτιον γυμνῶ, σκέπην τῷ ξένῳ». (Ὁμιλ. 45 εἰς τὰς Πράξ. γ'—δ').

Τονίζει δὲ καὶ τὸ ἀλληλένδετον, ὡς τὸν φυσικῶτατον σύνδεσμον μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν :

«Διὰ τοῦτο καὶ πόλεις ἐδειμάμεθα, καὶ ἀγοράς, καὶ οἰκίας, ἵνα ὁμοῦ μετ' ἀλλήλων, ὦμεν οὐ κατὰ τὴν οἰκίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τῆς ἀγάπης

σύνδεσμον. Ἐπειδὴ γὰρ ἐνδεὴς ἡμῖν ἡ φύσις παρὰ τοῦ πεποικηκότος ἐγένετο, καὶ οὐκ αὐτάρκης ἔστιν ἑαυτῇ, συμφερόντως ὠκονόμησεν ὁ Θεὸς τὴν ἐντεῦθεν ἐνδειαν λοιπὸν ἐκ τῆς κατὰ τὴν σύνοδον παρ' ἀλλήλων γινομένης ὠφελείας διορθωθῆναι» (Ὁμιλ. 19 εἰς τὸν κατὰ Ἰωαν. α')

Ἄς μὴ λησμονῆται, ὅτι ἡ προσαρμογὴ τοῦ Μετανάστου εἰς τὸ νέον κοινωνικόν του περιβάλλον (Integration process) στηρίζεται εἰς διμερῆ ἐνέργειαν. Πρέπει ὁ ἴδιος νὰ προσφέρῃ, ἀλλὰ πρέπει καὶ οἱ ἄλλοι νὰ τοῦ δώσουν. «Ὅλοι οἱ τρόποι του θὰ μαρτυροῦν ἀπλότητα, εὐθύτητα, μετριοφροσύνην—χωρὶς νὰ φθάνῃ ποτὲ εἰς κατωτερότητα—καὶ ἀποφυγὴν ἔξυπνης περιαιτολογίας. Εἶναι ἐκ τῶν πλέον ἀναγκαίων νὰ μάθῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου. Ἡ γλωσσικὴ κατάρτισις θὰ διαλύσῃ πολλὰς παρεξηγήσεις, θὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν χωρίζουσαν αὐτὸν ἀπόστασιν μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτας καὶ θὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐμβαθύνῃ περισσότερο εἰς τὴν ψυχολογίαν, τὴν ἀντίληψιν καὶ εἰς τὰς προσδοκίας τῶν προϊσταμένων του.

Μὲ ἄλλας λέξεις, θὰ παραμένῃ Ἕλληνορθόδοξος, συγχρόνως ὅμως θὰ μειέχῃ εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, θὰ ἐπωφελεῖται τῆς καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς, θὰ παρακολουθῇ τὴν πνευματικὴν κίνησιν. Ἐκλεκτικὸς, συνετός, καταδεκτικὸς θὰ προσέχῃ νὰ ξεχωρίσῃ τὸ ὑγιὲς ἀπὸ τὸ ἄρρωστο. Αὐτὸ τὸ ὑγιὲς θὰ τὸ ἀφομοιώσῃ καὶ θὰ γίνῃ τμῆμα τῆς ζωῆς του. Αὕτην τὴν σύνθεσιν ἀναμνεῖ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ ἀπόδημα τέκνα τῆς.

Δεδομένου ὅτι αἱ πρῶται ἡμέραι τῆς ἀφίξεως εἶναι καὶ αἱ πλέον κρίσιμοι καὶ ἀποφασιστικαί, οἱ Κληρικοὶ καὶ οἱ διευθύνοντες τὰς παροικίας τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ θὰ πρέπει νὰ τοὺς ὑποδεχθοῦν εἰς τοὺς ξενῶνας τῆς διαφωτίσεως ἐπὶ τι διάστημα, θὰ τοὺς κατατοπίσουν ἐπὶ τῶν τοπικῶν συνθηκῶν, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, καὶ θὰ τοὺς βοηθήσουν εἰς τὴν ταχυτέραν προσαρμογὴν εἰς τὴν νέαν των ζωὴν.

Μία τοιαύτη προσπάθεια, ἐννοεῖται, προϋποθέτει καλλιεργημένην συνείδησιν, ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν ἀποδήμων. Τονίζομεν τοῦτο διότι ἐνίοτε διαπιστώνεται θλιβερὰ ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία ἀπὸ μερικὸς ὁμογενεῖς μας. Στηριζόμενοι εἰς τὸ γράμμα παμπαλαίων Καταστατικῶν τῶν Κοινοτήτων ἀδιαφοροῦν. Ὁμιλοῦν διὰ μέλη καὶ μὴ. Μέλη πάντοτε δὲ κατὰ ἀπηρχαιωμένα κριτήρια εἶναι οἱ πληρώσαντες τὴν συνδρομὴν καὶ ἔχοντες διετῆ διαμονήν.

Ὁ καθεὶς ἀντιλαμβάνεται, ὅτι νέαι συνθήκαι ἐπιβάλλουν ἀναθεώρησιν πολλῶν πραγμάτων. Ἡ Κοινότης τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀνοικτὴ διὰ μερικὸς καὶ κλειστὴ δι' ἄλλους. Προνόμια καὶ προνομιοῦχοι εἶναι ἀπαράδεκτα. Ὁ νεοφερμένος εἶναι ἀδελφός μας, ὁμόδοξος. Περᾶσαμε καὶ ἡμεῖς κάποτε ἀπὸ τὸ ἴδιον στάδιον καὶ γνωρίζομε ἐκ πείρας τί σημαίνει νὰ εἶναι τις ἔρημος καὶ ἀκαθοδηγητος.

Ἐνώπιον τούτων χρειάζεται ἀνάλογος διαφώτισις τῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων περὶ τοῦ τί ἀντιπροσωπεύει ὁ νεοερχόμενος Μετανάστης.

(*) Συνέχεια ἀπὸ σελ. 56 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι «ὁ Κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτους» ἢ μᾶλλον κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν τοὺς «ξένους» (Ψαλμ. 145,9).

Ἀλλὰ ἡ Θεία Πρόνοια μᾶς δίδει ὑπόδειγμα μιμήσεως. Ἡ συμπεριφορά μας πρέπει ν' ἀντιγράφη τὸ θεῖον πρότυπον. Διὰ τὴν ἐδραίωσιν ἐνὸς καλύτερου κόσμου ὁ Θεὸς ζητεῖ τὴν συνεργασίαν ὄλων μας.

Ἐκ τούτου αὐτομάτως προκύπτει καὶ τὸ καθήκον ἐκάστου νὰ βλέπη τὸν ξένον, ὅπως τὸν βλέπει ἀκριβῶς ἡ Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία τὸν σκέπτεται συνεχῶς, τὸν παρακολουθεῖ, προσεύχεται ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν σειρὰν μας θὰ ἐκτιμήσωμεν τὰς ὑλικὰς του δυσκολίας μέχρις ὅτου στερεωθῇ. Θ' ἀντιληφθῶμεν τοὺς ἠθικοὺς κινδύνους, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐκτεθειμένος μόνος του χωρὶς γνωρίμους. Νοσταλγεῖ τοὺς ἰδιούς του. Ποσάκις, ὅταν οἱ ἄλλοι διασκεδάζουν καὶ γελοῦν, αὐτὸς μονοτονεῖ εἰς τοὺς ψυχροὺς τοίχους τοῦ δωματίου του.

Παρὰ τὴν καλὴν του διάθεσιν εἶναι φυσικὸν νὰ δυσκολεύεται νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὴν ἀρχήν. Δὲν γνωρίζει τὴν γλῶσσαν, τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τῆς Δύσεως. Αὐτὸς ἐκδηλωτικὸς καὶ αἰσθηματικὸς. Οἱ ἄλλοι κλειστοὶ καὶ ἐπιφυλακτικοί. Δὲν μπορεῖ νὰ παρακολουθῇ τὰ νέα ἀπὸ τὸ ράδιον καὶ τὰς ἐφημερίδας. Κινδυνεύει ν' ἀναζητήσῃ κάποια χαρὰ εἰς τὰ γνωστὰ ὑποπτα κέντρα. Εἶναι δὲ αὐτὰ τόσοσιν προσιτὰ καὶ φιλόξενα.

Ὁ πόνος του αὐξάνει ἀκόμη περισσότερο, ὅταν ἀνακαλύψῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κοινότητος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν οὐδεὶς τὸν πλησιάζει. Εἰς ὠρισμένας στιγμὰς ὁ καῦμος τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ ἡ νοσταλγία τὸν κατατρώγει καὶ δὲν διαφεύγει τὰς θλιβερὰς σκέψεις τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὴν βαβυλωνεῖον αἰχμαλωσίαν (Ψαλμ. 136, 4): «Πῶς ἄσωμεν τὴν ψῆν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;»

Εἰς ἓνα τέτοιο κλίμα μονώσεως ἀντικρύζει τὰ διάφορα γνωστὰ complexus καὶ γεύεται τὴν πικρίαν τῆς ξενητείας καὶ τῆς ἀδιαφορίας τῶν συμπατριωτῶν του, οἱ ὅποιοι τὸν ἀντιπαρέρχονται μὲ τὸ κλασσικόν: «Δὲν εἶμαι ἀρμόδιος ἐγώ!» Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ «ἄλλοι» ὡς ἀρμόδιοι, εἴμεθα ὅλοι ἡμεῖς, σὺ καὶ ἐγώ.

Θ'

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΙΣ

Προβαίνομε εἰς τὴν διάκρισιν αὐτήν, διότι πρόκειται νὰ ἐπισημάνωμε τὰς εὐεργετικὰς πλευρὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ χωρὶς νὰ θυσιάζεται ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἔθνικὴ ὄντοτης τοῦ Μετανάστου.

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ βοηθηθῇ ὥστε νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ νέον περιβάλλον. Πρέπει νὰ ἰδῇ τὰς καλὰς πλευρὰς. Νὰ μὴ μείνῃ ἀτεγκτός. Θὰ ὑποφέρει καὶ εἰς τὰς καθημερινὰς σχέσεις του θὰ δίδῃ τὴν ἐντύπωσιν περιέργου τύπου. Θὰ προσλάβῃ καὶ αὐτὸς πολλὰς συνηθείας τοῦ τόπου. Ἀλλ' εἰς τὸ βάθος καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν θὰ διατηρήσῃ τὴν προσωπικότητά του ὡς Ἑλληνορθόδοξου.

Ἐνῶ λοιπὸν θὰ προσλάβῃ πᾶν ὅ,τι καλὸν ὁ τόπος εἶχε, θὰ ἐπιδείξῃ καὶ αὐτὸς μὲ τὴν σειρὰν του τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν δυναμικότητα τῆς χώρας του, προσθέτων καὶ προσφέρων.

Γ'

ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΑΦΙΧΘΕΝΤΑΣ

Ἡ ἐπιφυλακτικότης ἐν τινι μέτρῳ, ὅσον ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν σύνεσιν, τοσοῦτον καταντᾶ ἐπικίνδυνος ὅταν ἐμφανίζεται ὡς ἀκαταδεξία καὶ ψυχρότης χρονία. Οἱ παλαιοὶ Μετανάσται, οἱ εὐτυχῆσαντες νὰ συγκατήσουν Κοινότητα, θὰ ἐναγκαλισθοῦν τοὺς νεωτέρους καὶ θὰ τοὺς βοηθήσουν. Ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀλληλεγγύη αὐτῆ, ἄλλωστε εἶναι ἢ μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι, ἡ φυσικὴ ἀντανάκλασις τῆς λειτουργικῆς κοινότητος. Ὁ πιστὸς πρέπει νὰ μάθῃ νὰ ζῇ τὴν πραγματικὴν ζωὴν μὲ τὰς ἀξίας τῆς καὶ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τόσοσιν εἰς τὴν ἀτομικὴν του ζωὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν κοινοτικὴν.

Ἡ σύνθεσις τῶν συγχρόνων ἐνοριῶν μας ἔχει πολὺ ἀλλάξει. Ἄλλοτε τὸ πλεῖστον τῶν ἐνοριτῶν μας ἦτο μόνιμον. Τώρα εἶναι κινητὸς πληθυσμὸς. Μεταθέσεις ὑπηρεσιακαί, ἐμπορικοὶ λόγοι, μετεκπαίδευσις, τάσις πρὸς ἀνεύρεσιν καλύτερων ὄρων ζωῆς, ἀναγκάζουν νὰ στρέφωμεν τὴν προσοχήν μας πρὸς τοὺς ἐρχομένους ἢ ἀπερχομένους. Τοῦτο προϋποθέτει εἰδικὴν κατάρτισιν τῶν Κληρικῶν μας καὶ εἰδικὴν πνευματικὴν συμπαράστασιν καὶ παρακολούθησιν.

Ἐὰν ὁ ἄμβων δὲν δύναται νὰ ἐπιστρατευθῇ, ἀπομένουν αἱ κατ' αἶκον ἐπισκέψεις καὶ ἡ διοργάνωσις ὁμιλιῶν διαφωτιστικῶν. Συγχρονισμένη Ἐκκλησία σημαίνει ἀρτίαν ἐνημέρωσιν τῶν λειτουργῶν τῆς ἐπὶ ὄλων τῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς. Οἱ ἱερεῖς καὶ αἱ Κοινότητες θὰ πρέπει ν' ἀρχίσουν νὰ συνεργάζονται. Ἐκείνη ποὺ ἀποστέλλει τὰ τέκνα τῆς καὶ ἐκείνη ποὺ τὰ ἀναμένει νὰ τὰ ἀποδεχθῇ.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι δυνατὸν νὰ προετοιμάσωμεν τὸν δρόμον ποὺ πρόκειται ν' ἀκολουθήσῃ ὁ Μετανάστης. Νὰ τοῦ ἐπισημάνωμεν τὰ ἐμπόδια καὶ τὰς δυσκολίας. Νὰ τοῦ ἀποδείξωμε διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι εἴμεθα πράγματι ἡ στοργικὴ μήτηρ πρὸς τὰ τέκνα τῆς. Ὅταν δὲ ὁ ξενητευόμενος, ἤδη πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ μετὰ τὴν ἀφίξίν του, αἰσθανθῇ τὰ μητρικὰ σπλάγγνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας του νὰ κτυποῦν δι' αὐτόν, ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσῃ τὴν ὀφειλετικὴν εὐγνωμοσύνην. Ποτὲ δὲν θὰ τὴν ἀποχωρισθῇ. Διότι τοῦ ἐφάνῃ χρήσιμος εἰς τὰς δυσκολωτέρας του στιγμὰς. Διότι ἀπέδειξεν, ὅτι εἶναι προσγειωμένη, μὴ περιοριζομένη εἰς μίαν στενὸπλευρον δεοντολογίαν. Διότι ἐκτιμᾷ τὰ προβλήματα του καὶ σπεύδει κοντὰ του μὲ ἔργα καὶ δὲν ἴσταται μακρόθεν ἢ μόνον ἀφ' ὑψηλοῦ.

Ἴδου ἓνας τομεὺς τῆς ἐγκαίρου προσοχῆς μας. Τῆς ἀμέσου ἐπεμβάσεως καὶ τῆς μεθοδικῆς Κατηχητικῆς διοργανώσεως τῶν Μεταναστῶν μας ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόσοσιν ἐν Ἑλλάδι πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως των, ὅσον καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἡπείρους, Αὐστραλίαν, Ν. Ἀμερικὴν, Καναδᾶ, μετὰ τὴν ἀφίξιν των.

(Τέλος)

† Ὁ Μελὸς ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Μ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

ἐπὶ τῶν Ψαλμικῶν καὶ Παροιμιακῶν ἀναγνωσμάτων, τῶν παρ' ἡμῖν
λειτουργικῶν ἐντύπων, πρὸς ἀμεμπτοτέραν αὐτῶν ἐκτύπωσιν.

Αἱ πρῶται ἐντυποι ἐκδόσεις τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἀποβλέπουσαι εἰς καθαρῶς πρακτικούς σκοποὺς καὶ στηριχθεῖσαι ἐπὶ ὀλίγων τιῶν, καὶ οὐχὶ τῶν ἀρίστων, χειρογράφων δὲν διεκρίνοντο, ὡς γνωστὸν, διὰ τὸ ἀμεμπτον αὐτῶν ἀπὸ τε κριτικῆς καὶ παλαιογραφικῆς ἀπόψεως. Τυπογραφικὰ σφάλματα, ἀδόκιμοι γραφαί, κακαὶ ἀναγνώσεις, παραλείψεις καὶ πλεονασμοὶ δὲν ἦσαν σπάνια φαινόμενα εἰς τὰς πρῶτας ταύτας ἐκ τῶν ἐνότων γενομένας ἐκδόσεις. Αἱ ἐπακολουθήσασαι νέαι ἐκδόσεις, κατ' οὐσίαν ἀνατυπώσεις τῶν προηγουμένων, περιέστειλαν μὲν πως τὸ κακόν, δὲν ἐξήλειψαν ὅμως παντελῶς τοῦτο παρὰ τὰς ὑπὸ ἀρίστων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν καὶ δοκίμων ἑλληνιστῶν—ὡς ἐπὶ παραδείγματι Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου—καταβληθείσας φιλοτίμους καὶ εὐγενεῖς προσπάθειαι¹.

Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία πατριαρχεῦοντος Φωτίου τοῦ Β' (1929-1936) ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς ὅπως προετοιμασθῇ ἐκδοσις ἀπηλλαγμένη τῶν, ὡς εἴρηται, ἀτελειῶν στηριζομένη εἰς τὰς συγχρόνους ἐπιστημονικὰς καὶ κριτικὰς μεθόδους κατήρτισεν τὸν Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1932 μεγάλην ἐπιτροπὴν ἐξ ἀνδρῶν σοφῶν καὶ ἐμπείρων περὶ τὴν θείαν λατρείαν καὶ τὰ λειτουργικὰ κείμενα ἐχόντων, τεθεῖσαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ τότε ἐξάρχου τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἀθήναις Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, τοῦ κατόπιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Μέλη ταύτης ἦσαν ὁ Κασσανδρεῖας Εἰρηναῖος, ὁ πρῶν Λεοντουπόλεως Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, οἱ καθηγηταὶ Κ. Δουβουνιώτης, Ἀμ. Ἀλιβιζάτος, Γ. Σωτηρίου, Ν. Βέης καὶ οἱ Ἐμμ. Παντελάκης καὶ Π. Τρεμπέλας, ὡς εἰδικὸς γραμματεὺς τῆς ἐπιτροπῆς. Αἱ ἐργασίαι αὐτῆς διεκόπησαν λόγῳ τῶν ἐπακολουθησάντων πολιτικῶν γεγονότων, μόνος δ' οὐσιαστικὸς καρπὸς αὐτῆς ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Π. Τρεμπέλα κριτικὴ ἐκδοσις τῶν τριῶν Λειτουργικῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Ἀθήναις χειρογράφων καὶ ἄλλα τινὰ αὐτοτελῆ ἢ ἐν περιοδικοῖς δημοσιεύματα².

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1935 ὁ ἐν Manchester τῆς Ἀγγλίας ἐφημερεύων ἀείμνηστος πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος ἀπέστειλε τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν Ψαλμικῶν καὶ Παροιμιακῶν ἀναγνω-

σμάτων, τῶν παρ' ἡμῖν λειτουργικῶν ἐντύπων, πρὸς ἀμεμπτοτέραν αὐτῶν ἐκτύπωσιν» ἐργασίαν αὐτοῦ, παραμείνας ἀνέκδοτον καὶ ἀχρησιμοποίητον. Ὁ κατὰ Θεὸν καὶ κατὰ κόσμον σοφὸς συγγραφεὺς συγκεντροῖ ἐν αὐτῇ ὅσας κριτικὰς παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς λειτουργικοῖς βιβλίοις Ψαλμικῶν καὶ Παροιμιακῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων ἐθεώρει ὡς ἀναγκαῖας καὶ ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐρμηνευτικῆς καὶ κριτικῆς τοῦ κειμένου ἐπιβεβλημένας. Πρὸς τοῦτο στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἐκδόσεων τῶν γενομένων κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐκ τῆς ἐν Βενετίᾳ τυπογραφίας τοῦ «Φοίνικος» καὶ, παραπέμπων εἰς τὰς σελίδας αὐτῶν, ἐπάγει τὰς ἐκ τῆς λιπαρᾶς μελέτης αὐτοῦ καὶ τοῦ ὀξέως κριτικοῦ αὐτοῦ πνεύματος κρινομένας ὡς ἀναγκαῖας διορθώσεις. Ἰκαναὶ ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς τυπογραφικὰ ἀπλῶς σφάλματα διορθωθέντα εἰς μεταγενεστέραις ἐκδόσεις. Οὐκ ὀλίγα ἀπηχοῦν προσωπικὰς τοῦ συγγραφέως ἀπόψεις καὶ ἕτεραι ἐχουν παραιοδοκιμηθῆ ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἐρμηνείας καὶ βιβλικῆς κριτικῆς. Ἐπὶ πλέον δὲ ὡς ἤδη ἐσημειώθη, αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ περιορίζονται μόνον εἰς τοὺς Ψαλμοὺς καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων εἰς τὰς Παροιμίας, βιβλία εἰς τὰ ὁποῖα εἶχεν κατ' ἐξοχὴν ἐγκύψει καὶ διεξοδικῶς ἐρμηνεύει ὁ Καλλίνικος³. Οὕτω, ἐνῶ παρουσιάζονται ὡς καρπὸς σοβαρᾶς καὶ νηφαλίας ἐρεῦνης, δὲν καλύπτουν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τῶν ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης βιβλικῶν λειτουργικῶν ἀναγνωσμάτων. Ταῦτα πάντα ὅμως ἐπὶ ἐλάχιστον μόνον μειώνουν τὴν ἀξίαν τῶν βαθυστοχάστων παρατηρήσεων τοῦ σοφοῦ ἀνδρός, χρησιμώτατοι δ' ἀσφαλῶς θέλουσιν ἀποδειχθῆ, ὅταν μελλοντικῶς ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν θελήσει σοβαρῶς νὰ ἐπιληφθῇ καὶ πάλιν τοῦ μεγάλου καὶ δυσχερεστάτου ἔργου τῆς διορθώσεως τῶν λειτουργικῶν αὐτῆς βιβλίων.

Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἀποβλέποντες καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐπιζώντων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς σεβαστοὶ ἡμῶν Διδάσκαλοι δὲν ἠθέλησαν ὁ κόπος τοῦ μακαρίου ἀνδρός νὰ μείνη «ὑπὸ τὸν μῦθον», ἀλλ' ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ. Εἰς τὸν γράφοντα δ' ἔτυχεν ἡ τιμὴ νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ἐκδόσεως. Εἰς αὐτὸν ἀνήκουν μόνον ἡ ἀντιγραφή, ἡ ἀρίθμησις, αἱ ἐν παρενθέσει βιβλικαὶ παραπομπαί, κριθεῖσαι ἀπαραίτητοι διὰ νὰ δύναται ὁ ἐπιθυμῶν νὰ παρακολουθῇ τὰς παρατηρήσεις ἀσχέτως τῆς ἐκδόσεως, εἰς ἣν παραπέμπουν αἱ εἰς σελίδας παραπομπαὶ τοῦ Καλλίνικου, καὶ ὁ ἐν τέλει πίναξ τῶν διορθωτέων χωρίων.

I. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ

1. Ἐμμ. Γ. Παντελάκης, Τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Σιών»), Ἐν Ἱεροσολύμοις 1931. Τοῦ αὐτοῦ, Les livres ecclésiastiques de l'Orthodoxie, «Irénikon» τ. XIII (1936) — Ν. Β. Τωμαδάκης, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Βυζαντινὴν φιλολογίαν, Ἀθήναι 1952, σελ. 35-30 καὶ 81-87.

2. Π. Ν. Τρεμπέλας, Αἱ τρεῖς Λειτουργικαὶ κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας, Ἀθήναι 1935. — Εὐλόγιου Κουρίλα Λαυριώτου, Αἱ πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων γενόμεναι ἀπόπειραι ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, «Νέα Σιών» τ. 30 (1935)—36 (1941). — Ν. Β. Τωμαδάκης, ἐν. μν. ἔργῳ, σ. 92.

3. Βλέπε τὰ σχετικὰ ἔργα αὐτοῦ: Ὁ ἱερὸς ψαλτὴρ ἐμμέτρως ἐρμηνευθεὶς, Ἀλεξάνδρεια 1929. — Εἰσαγωγή εἰς τὸν ἱερὸν ψαλτῆρα, Ἀλεξάνδρεια 1929. — Ἰπόμνημα εἰς τὸν ἱερὸν ψαλτῆρα, τόμοι 2, Ἀλεξάνδρεια 1929. — Ὁ ἱερὸς ψαλτὴρ ἐν τῇ πράξει, Θεσσαλονίκη 1927 καὶ β' ἐκδοσις διορθωμένη καὶ ἐπιτηρημένη, Ἀθήναι 1930. — Παροιμίαι Σολομώντος, Ἀλεξάνδρεια 1932. — Εἰσαγωγή εἰς τὰς Παροιμίας, Ἀλεξάνδρεια 1933. — Ἰπόμνημα εἰς τὰς Παροιμίας τοῦ Σολομώντος, Ἀλεξάνδρεια 1934.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ

Βενετία, Τυπογραφία Φοίνικος 1853.

1. Γενική παρατήρησις. Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν ψαλμῶν, ὡς παραλειπόμεναι ἐν τῇ ἀναγνώσει καὶ ἤττονος σημασίας, ἐκτυπῶνται διὰ λεπτοτέρων στοιχείων, διαφόρων τῶν τοῦ κειμένου.

2. Σελ. 37. (Ψαλμὸς 31,9). «Ἐν κημῶ καὶ χαλινῶ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄ γ ξ α ι ς». Εἰς τοὺς μεγαλογραμμάτους κώδικας κεῖνται αἱ γραφαὶ ἄ γ ξ η ς καθ' ὑποτ. καὶ ἄ γ ξ α ι κατ' ἀπαρέμφατον. Τὸ ἄ γ ξ α ι εἶναι εὐληπτότερον.

3. Σελ. 41. (Ψαλμ. 34,3). «Ἐκχεον ῥομφαίαν καὶ σύγκλεισον... Εἶπον τῇ ψυχῇ μου: σωτηρία σου εἰμὶ ἐγώ». Αἱ κριτικαὶ ἐκδόσεις τονίζουσιν ἐπὶ τῆς ληγοῦσης: εἰ π ὶ ν. Τὸ ῥῆμα δὲν εἶναι ἀόριστος τῆς ὀριστικῆς, ἀλλ' ἀόριστος τῆς προστακτικῆς. Εἶπέ, σύ, ὁ Θεὸς εἰς τὴν ψυχὴν μου, ὅτι εἶσαι ἡ σωτηρία μου. Τὸ τοῦ παρ' ἡμῖν ὅμως ἐντύπου εἶπον σύρει εἰς ὅλας ἀντίθετον ἔννοιαν, διότι ἐξαρτᾷ τὴν σωτηρίαν τοῦ ψαλμωδοῦ ἐξ ἑαυτοῦ.

4. Σελ. 51. (Ψαλμ. 40,9). «Λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι;» Ἐὰν ἀντὶ κόμματος πρὸ τοῦ μ ἢ ὁ κοιμώμενος τεθῆ τὸ σημεῖον: τὸ ἐπέχον θέσιν εἰσαγωγικοῦ, ὁ στίχος γίνεται εὐληπτότερος. Δεικνύεται τίς ὁ παράνομος λόγος καὶ περιορίζεται τὸ ἐρωτηματικὸν ὅπου δεῖ.

5. Σελ. 55. (Ψαλμ. 44,9). «Σμύρνα καὶ στακτὴ... ἀπὸ β α ρ ἔ ω ν ἐλεφαντίνων». Ὁ τόνος ἀνήκει εἰς τὴν παραλήγουσαν: ἀ π ὸ β ἄ ρ ε ω ν. Ἡ βάρει, γεν. τῆς βάρεως.

6. Σελ. 67. (Ψαλμ. 55). «Καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχὴν μου, ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτοῦ κλπ». Μοὶ φαίνεται ὅτι οἱ στ. 7-8 τοῦ ψαλμοῦ τούτου πρέπει νὰ διαιρεθῶσι καὶ στιχθῶσιν ὡς ἀκολούθως:

7 Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν· αὐτοὶ τὴν πτέρναν μου φυλάξουσιν, καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχὴν μου.

8 Ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς; ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάξεις.

7. Σελ. 75. (Ψαλμ. 64). Τὰ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ΕΔ' ψαλμοῦ Ὡ δ ἡ Ἰερεμίου καὶ Ἰεζεκιήλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας, ὅτε ἐμελλον ἐκπορευέσθαι θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἀποκοπῶσιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς καλλίστοις ἀπογράφοις μὴ ἀπαντῶντα καὶ κατὰ τῆς ἱστορίας ἀντιπίπτοντα.

8. Αὐτόθι. (Ψαλμ. 64,13). «Πιανθήσονται τὰ ὄ ρ α ῖ α τῆς ἐρήμου, καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βουνοὶ περιζώσονται». Προτιμητέα ἢ ἐν τοῖς μεγ. κώδιξι πολὺ συνηθεστέρα γραφὴ « τ ἄ ὀ ρ η τ ῆ ς ἐ ρ ῆ μ ο υ », ἢ συνωνύμως παραλληλιζομένη πρὸς τὸ ἐπιφερόμενον οἰ β ο υ ν ο ἰ. Ἡ βροχὴ θὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς καταξήρου φύσεως εὐεργετικῶς, παχύνουσα τὰ γυμνὰ ὄρη, στολίζουσα διὰ φυτείας τερπνῆς τοὺς βουνοὺς.

9. Σελ. 76. (Ψαλμ. 65,15). «Ὁ λ ο κ α υ τ ὶ

μ α τ α μ ε μ υ ε λ ω μ ἔ ν α ». Ἐν τοῖς ἀπογράφοις ἀπαντῶσιν αἱ γραφαὶ: μ ε μ υ α λ ω μ ἔ ν α καί: μ ε μ υ ο λ ω μ ἔ ν α ὄ χ ι ὅ μ ω ς καὶ ἡ: μ ε μ υ ε λ ω μ ἔ ν α.

10. Σελ. 79. (Ψαλμ. 67,31). «Ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου... τοῦ ἐγκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους». Οἱ μεγ. κώδικες γράφουσιν ἡ: «τοῦ μ ἢ ἀποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους» ἢ «τοῦ ἐκκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους». Τὴν τελευταίαν γραφὴν ὁ ἐκδότης μετεποίησεν, ὡς φαίνεται, εἰς: τοῦ ἐγκλεισθῆναι.

11. Σελ. 85. (Ψαλμ. 71). Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ΟΑ' ψ. κεῖται ἐν τοῖς μεγ. κώδιξι ἡ: εἰς Σ ο λ ω μ ὶ ν ἡ: εἰς Σ ο λ ω μ ὶ ν ψ α λ μ ὶ ς καὶ οὐδὲν ἕτερον. Τά: εἰς τὸ τέλος καὶ ψ α λ μ ὶ ς τ ῶ Δ α β ἰ δ εἶναι γλωσσήματα ἄνευ ὑψηλοτέρου κύρους.

12. Σελ. 86. (Ψαλμ. 72). Ὅμοιος τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ ΟΒ' ψ. ὡ δ ἡ π ρ ὸ ς τ ὸ ν Ἄ σ σ ὺ ρ ι ο ν εἶναι ἐκ τῶν μεγ. κωδίκων ἄφαντον.

13. Σελ. 88. (Ψαλμ. 73,9). «Τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ εἶδομεν». Οὕτω κατὰ τὸν κώδικα Τ (Psalterium Turicense). Προτιμότερα ἐν τούτοις εἶναι ἡ συνηθεστέρα γραφὴ: «Τὰ σημεῖα ἡ μ ὶ ν» ἢ ἀπαντῶσα παρὰ τοῖς λοιποῖς. Ὑπὸ τὰ «σημεῖα» ἐννοοῦνται αἱ ἐβραϊκαὶ ἑορταί, ἅς ὁ ψαλμωδὸς προανέφερεν, ὡς ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ καταργηθείσας. Ἡ μ ὶ ν λοιπόν.

14. Σελ. 89. (Ψαλμ. 73,21). «Μὴ ἀποστραφῆτω τεταπεινωμένος καὶ κατησχυμένος». Διόρθωσον: κα τ η σ χ υ μ ἔ ν ο ς.

15. Σελ. 92. Ψαλμὸς ΟΖ'. Ἀρμονίης ἰε ρ ῆ ς μ ε λ ι η δ ἔ α ἴ σ μ α τ α Δ α β ἰ δ. Γλῶσσημα, οὐτινος ἢ παρεῖσδους εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος.

16. Σελ. 96. (Ψαλμ. 77,60). «Καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σ ι λ ὶ μ». Διόρθωσον, κατὰ ὅλους τοὺς κώδικας: Σ η λ ὶ μ.

17. Σελ. 99. (Ψαλμ. 80,4). «Σαλπύσατε ἐν νεομηνία... ἑορτῆς ὁ μ ὶ ν». Γενικωτέρα καὶ προτιμότερα γραφὴ: «ἑορτῆς ἡ μ ὶ ν».

18. Σελ. 107. (Ψαλμ. 88,7). «Ὅτι τις ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ Κυρίῳ; τίς ὁμοιωθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ.» Πρόσθετε ἐρωτηματικὸν καὶ εἰς τὸ β' κῶλον.

19. Σελ. 110. (Ψαλμ. 88,49). «Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται, καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον; ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς Ἄδου.» Θεὸς τὸ ἐρωτηματικὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου καὶ ἡ ἔννοια θὰ ἀποδοθῇ πληρεστέρα: «Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς Ἄδου;»

20. Σελ. 113. Οἱ τοῦ ἩΑ' στ. 8-9 πρέπει νὰ χωρισθῶσι καὶ στιχθῶσιν ὡς ἐξῆς:

8 Ἐν τῷ ἀνατεῖλαι ἀμαρτωλοὺς ὡσεὶ χόρτον καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ὅπως ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

9 Σὺ δὲ Ὑψιστος εἰς τὸν αἰῶνα, Κύριε.

21. Σελ. 124. «Ψαλμός ΡΓ' τῷ Δαβίδ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως». Τὸ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ ἀπόγραφα.

22. Σελ. 125. Χώρισον, συμφώνως τῇ ἐννοίᾳ των ἐν Ψ. ΡΓ' στ. 14-15 ὡς ἐξῆς:

14 Ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς.

15 Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, τοῦ ἱλαρῶναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ· καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.

23. Σελ. 127. (Ψαλμ. 104,13). «Καὶ διήλθεν ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος». Οἱ κωδ. περιέχουν πληθυντικῶς: Καὶ διήλθον. Τὰ συμφραζόμενα ἀπαιτοῦν Καὶ διήλθον.

24. Σελ. 152. Μοὶ φαίνεται ὅτι ζωηροτέρα θὰ ἀναπηδήσῃ ἡ ἐννοία, ἐὰν ὁ ἐν Ψαλμ. ΡΙΗ' στ. 143 στιχθῇ ὡς ἐξῆς: «Θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὐροσάν με; αἱ ἐντολαὶ σου μελέτη μου».

25. Σελ. 160. Δεῖξον ἐν ΡΛΑ', 11 τίς ἡ ἀλήθεια, ἡ ἐνόρκως προαπαγγελθεῖσα τῷ Δαβίδ, θέτων τὸ σημεῖον: ὅπου πρέπει. Οὕτως· «Ἦμοσε Κύριος τῷ Δαβίδ ἀλήθειαν, καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν: Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι κλπ.

ΤΡΙΩΔΙΟΝ

Βενετία, Τυπογραφία Φοίνικος 1869.

26. Σελ. 88, α'. (Παροιμ. 1,23). «Ἴδου προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς βουλής ῥῆσιν». Εἰς τοὺς μεγ. κώδικας κεῖται «ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν».

27. Αὐτόθι. (Παροιμ. 1,25). «Ἐπειδὴ ἐκάλεον καὶ οὐχ ὑπηκούσατε, καὶ ἐξέτεινα λόγους καὶ οὐ προσείχετε, ἀλλὰ ἀκύρους ποιεῖτε ἐμὰς βουλάς, τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχους οὐ προσείχετε». Μετάβαλε τὸν ἀόρ. ἐξέτεινα εἰς ἐξέτεινον ὡς ἀπαιτοῦν οἱ κωδ. καὶ τὰ ῥήματα ὅλα θὰ ἀποτελέσουν σειρὰν παρατατικῶν.

28. Αὐτόθι. (Παροιμ. 1,30). «Οὐδὲ ἤθελον προσέχειν βουλαῖς». Οἱ μεγ. κώδικες προσθέτουν καὶ τὴν κτητ. ἀντων. «Οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βουλαῖς».

29. Αὐτόθι. (Παροιμ. 1,31). «Καὶ τῆς αὐτῶν ἀτιμίας πλησθήσονται καὶ τῆς ἐπιθυμίας». Τὸ καὶ τῆς ἐπιθυμίας περιττεύει ὅλως, καθὼ καὶ τὴν ἐννοίαν παραβλάπτει, καὶ τὸν παραλληλισμὸν μὴ εὐδοῦν. Συμφάσκουσι καὶ οἱ κώδικες ὅπου ἀναγιγνώσκεται: «Τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται»· καὶ οὐδὲν ἄλλο.

30. Σελ. 103, β'. (Παροιμ. 3,1). «Υἱέ, ἐμῶν νόμων μὴ ἐπιλανθάνου». Οἱ μεγαλ. κώδικες «Υἱέ, ἐμῶν νομίμων μὴ ἐπιλανθάνου».

31. Σελ. 104, α'. (Παροιμ. 3,15). «Ἐϋγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν». Ἐκ τῶν κωδ. ἄλλοι μὲν ἔχουν τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτήν, ἄλλοι δὲ τοῖς ἐφαπτομένοις

αὐτῇ. Τὸ τοῖς ἀγαπῶσιν δὲν ὑπάρχει που.

32. Αὐτόθι. (Παροιμ. 3,16). «Νόμον δὲ καὶ ἔλαιον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ». Τυπογραφικὸν λάθος ἀντὶ ἔλεον, ὡς εἰς ὅλα τὰ ἀπόγραφα.

33. Σελ. 113, α'. (Παροιμ. 3,26). «Καὶ ἐρείσῃ σὸν πόδα, ἵνα μὴ ἀγρευθῆς». Ἔχει καλῶς ἀλλὰ συνηθεστέρα εἰς τοὺς κωδ. ἡ γραφή ἵνα μὴ σαλευθῆς.

34. Αὐτόθι. (Παροιμ. 3,32). «Ἐν δὲ δικαίοις οὐ συνεδρεύει». Ἡ γραφή τῶν μεγ. κωδ. οὐ συνεδριάζει.

35. Σελ. 149, β'. (Παροιμ. 4,2). «Τὸν ἐμὸν λόγον μὴ ἐγκαταλίπητε». Οἱ μεγ. κώδικες «τὸν ἐμὸν νόμον μὴ ἐγκαταλίπητε».

36. Αὐτόθι. (Παροιμ. 4,5). «Ἀρχὴ σοφίας κτήσαι σοφίαν καὶ ἐν πάσει τῇ κτίσει σου κτῆσαι σύνεσιν». Τοῦτο ἐλλείπει ἐξ ὅλων τῶν μεγ. κωδικῶν παρεισφύσαν ἴσως ἐκ τῶν Ἑξαπλῶν.

37. Σελ. 153, β'. Ἡ ἐπὶ κεφαλῆς παραπομπὴ Κεφ. Δ', 8 εἶναι λελανθασμένη. Διόρθωσον Κεφ. Ε', 1.

38. Αὐτόθι. (Παροιμ. 5,12). «Πῶς ἐμίσησα παιδείαν καὶ ἐλέγχους δικαίων ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου!» Τὸ δικαίων ἐλλείπει ἀπὸ τοὺς κώδικας παραβλάπτει ἐπὶ πλέον καὶ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν ἐννοιῶν.

39. Σελ. 157, β'. (Παροιμ. 5,16). «Ἵπερεκχύσθω σοὶ τὰ σά ὕδατα ἐκ τῆς σῆς τηγῆς». Ἡ γραφή αὐτῇ, ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ἐβραϊζόντος κειμένου τοῦ Προκοπίου καὶ προσιδιάζουσα εἰς μόνον τὸ ἐβραϊομασσωριτικόν, ἀθετεῖται καὶ ὑπὸ τῶν κωδικῶν, γραφόντων ἀρνητικῶς Μὴ ὑπερεκχύσθω, καὶ ὑπὸ τῆς ὅλης ἐννοίας τῶν συμφραζομένων. Διότι, ἀφοῦ ῥητῶς συνιστᾶται «εἰς τὰς σὰς πλατείας διαπορευέσθω» καὶ «ἔστω σοὶ μόνω ὑπάρχοντα», πῶς θὰ συστηθῇ συγχρόνως «ὑπερεκχύσθω σοι;» Οἱ κριτικοὶ διορθώνουν τὸ ἐβρ. προσθέτοντες τὸ μὴ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ο'. Καὶ ἡμεῖς θ' ἀκολουθήσωμεν τὸ ἐβραϊκόν;

40. Αὐτόθι. «Σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἀμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. (Κεφ. 5', 1) Οὗτος τελευτᾷ μετὰ ἀπαιδευτῶν, ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιότητος ἐξερρίφη καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην». Ἡ παραπομπὴ Κεφ. 5', 1 πρέπει νὰ τεθῇ μετὰ τὸ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην, μετὰ τὸ ὁποῖον ἀρχίζει πραγματικῶς τὸ 5' κεφάλαιον. Τὸ δὲ βιότητος, ὅπερ δύσληπτον, φέρεται εἰς τὰς κριτικὰς ἐκδόσεις βιαιότητος, ὅπερ σαφέστερον.

41. Σελ. 161, β'. Ἀντὶ τῆς παραπομπῆς Κεφ. 5', 1, γράφον ὀρθότερον Κεφ. 5', 3.

42. Σελ. 181, α'. (Παροιμ. 8,19). «Τὰ δὲ ἐμὰ γεννήματα κρεῖσσον ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ». Διόρθωσον μετὰ τῶν κωδικῶν κρεῖσσω.

43. Αὐτόθι. (Παροιμ. 8,20). «Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης περιπατῶ, καὶ ἀναμέσον τρίβων ἀληθείας ἀναστρέφομαι». Οἱ κώδικες περιέχουν «τρίβων δικαίωματος» συνωνύμως τῷ «ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης».

44. Σελ. 185, α'. (Παροιμ. 9,7). «Ὁ παιδεύων

κακούς λήψεται ἑαυτῶ ἀτιμίαν· ἐλέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ, μωμήσεται ἑαυτόν· οἱ γὰρ ἐλέγχοι τῷ ἀσεβεῖ, μὴ ὡς αὐτῷ». Τὸ ὑπογραμμισθὲν μέρος τυγχάνει ἐξοβελιστέον. Δὲν ἀπαντᾷ εἰς τοὺς κώδικας. Καὶ ἀναιρεῖ τὴν κυρίαν τοῦ στ. ἔννοιαν, ἐκφράζον τὸ ἀντίθετόν της.

45. Σελ. 189, α'. (Παροιμ. 9,18). «Οὕτω γὰρ διαβήσῃ ὕδωρ ἀλλότριον». Ὁ στ. οὗτος χωλαίνει, στερούμενος τοῦ β' τοῦ κώλου, ὅπερ ἐν κώδ. ^{sc} καὶ Α εἶναι: καὶ ὑπερβήσῃ ποταμὸν ἀλλότριον». Πρόσθεσις τὸ ἐκπεσόν τοῦτο κῶλον καὶ ὁ στ. θὰ καταστή πληρῆς ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ καὶ οἱ μετ' αὐτόν.

46. Σελ. 193, α'. (Παροιμ. 10,13). «Ὅς ἐκ χειλέων προσφέρει σοφίαν». Οἱ κώδ. ^{sc} καὶ Α περιέχουν σαφέστερον: προσφέρει.

47. Σελ. 213, α'. (Παροιμ. 14,21). «Χεῖρι χειρὰς ἐμβαλὼν ἀδίκως, οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται κακῶν». Τὸ κακῶν δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς κώδικας.

48. Σελ. 217, β'. (Παροιμ. 12,13). «Ἐξολισθησθαι ἐν εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος». Οἱ κώδικες «ἐκφεύγει δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος».

49. Σελ. 218, α'. (Παροιμ. 12,22). «Βδέλυγμα Κυρίῳ χεῖλη ψευδῆ· ὁ δὲ ποιῶν πίστει, δεκτὸς παρ' αὐτῷ». Οἱ κώδικες περιέχουν πίστεις ἦτοι ἀληθείας καὶ εὐκρινείας, παραλληλίζοντες τὴν ἐν λόγοις φιλαλήθειαν μὲ τὴν ἐν διαγωγῇ τιμότητα.

50. Σελ. 225, α'. (Παροιμ. 12,26). «ἄμαρτάνοντας καταδιώξεται κακά». Ἀρχισον διὰ κεφαλαίου: ἄμαρτάνοντας κλπ. Νέα ἰδέα, νέος στίχος ἄσχετος πρὸς τὰ προηγούμενα. του.

51. Σελ. 234, β'. (Παροιμ. 14,17). «Ὁ ξύθυμον πράσσει μετὰ ἀβουλίας» Τυπογρ. λάθος. Διόρθωσον «Ὁ ξύθυμος» κατ' ὀνομαστικήν.

52. Αὐτόθι τέλος. (Παροιμ. 14,26). «Τοῖς δὲ τέκνοις αὐτοῦ καταλείψει ἔρεισμα εἰρήνης». Τὸ εἰρήνης ἀγνοοῦσιν οἱ κώδικες. Ἐξοβελιστέον.

53. Σελ. 258, α'. (Παροιμ. 15,28). «Καρδίαι δικαίων μελετῶσι πίστει». Οἱ κώδικες καὶ πάλιν: «μελετῶσι πίστεις».

54. Σελ. 276, β'. (Παροιμ. 17,7). «Οὐχ ἀρμόσει ἄφρονι πιστά, οὐδὲ δικαίῳ χεῖλη ψευδῆ». Ὁ παραλληλισμὸς εἶναι ἀντιθετικὸς: Εἰς τὸν ἄφρονα δὲν ἀρμόζει ἡ φιλαλήθεια· εἰς τὸν δίκαιον δὲν ἀρμόζει ἡ ψευδολογία. Πρόσθεσις λοιπὸν τὴν ἐκπεσοῦσαν λέξιν καὶ ἀνάγνωθι μετὰ τῶν κωδίκων: «Οὐχ ἀρμόσει ἄφρονι χεῖλη πιστά, οὐδὲ δικαίῳ χεῖλη ψευδῆ.»

55. Σελ. 281, α'. (Παροιμ. 17,21). «Ἀνὴρ ἄφρων ἐπικροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ, ὡς καὶ ὁ ἐγγυώμενος ἐγγύη τὸν ἑαυτοῦ φίλον». Αὐτὸς εἶναι ὁ στ. ὀλόκληρος κατὰ τὰ ἀπόγραφα. Τὸ δὲ ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν Τριωδίῳ ἐπὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ χειλέων πύρθησαυρίζει ἡ χεῖλη ἀποκοπῆς ὡς ἄσχετον πρὸς τὴν ἔννοιάν του.

56. Σελ. 281, β'. (Προφάσεις Ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ φίλων, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ ἐπονείδιστος ἔσται). (Κεφ. ΙΗ', 1). Ἡ παραπομπὴ πρέπει νὰ τεθῆ πρὸ τοῦ Προφά-

σεις Ζητεῖ, διότι ἀπ' ἐκεῖ ἀρχίζει τὸ ΙΗ' κεφ.

57. Σελ. 303, β'. (Παροιμ. 19,25). «Λοιμοῦ μαστιγωμένου, ἄφρων πανουργότερος ἔσται». Τυπογρ. παρόραμα. Διόρθωσον μαστιγούμενου, ὡς κεῖται καὶ εἰς τὰ ἀπόγραφα ὅλα.

58. Σελ. 307, β'. (Παροιμ. 21,5). «Λογισμοὶ συντέμνοντος πλην εἰς περίσσειαν». Ἀρχισον διὰ κεφαλαίου: Λογισμοὶ κλπ. Νέα παροιμία, ἄσχετος πρὸς τὴν προηγουμένην.

59. Αὐτόθι. (Παροιμ. 21,18). «Περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος». Τὸ αὐτὸ λάθος. Γράψον διὰ κεφαλαίου: Περικάθαρμα κλπ.

60. Αὐτόθι. (Παροιμ. 21,20). «Ἄφρονες δὲ ἄνδρες καναπίονται». Διόρθωσον: καταπίονται.

61. Σελ. 312, β'. (Παροιμ. 21,29). «Ὁ δὲ εὐθύς αὐτὸς συνιεῖ τὰ ὁδοὺς αὐτοῦ». Διόρθωσον τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

62. Αὐτόθι. (Παροιμ. 21,30). «Οὐκ ἔστι σοφία, οὐκ ἔστι ἀνδρεία, οὐκ ἔστι βουλή κατέναντι Κυρίου πρὸς τὸν ἀσεβῆ». Τὸ κατέναντι Κυρίου δὲν φαίνεται εἰς τοὺς κώδικας παρ' Ὁ. Ὑπεισήληθεν ἐκ τῶν μεταφράσεων Ἀκύλα, Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος.

63. Σελ. 316, β'. (Παροιμ. 23,20). «Μὴ ἴσθι οἰνοπότης, μηδὲ ἐκτείνου σύμβουλαῖς». Διόρθωσον: σύμβουλαῖς, ὡς ἀπαιτοῦν καὶ οἱ κώδικες καὶ τὸ συνωνυμικῶς ἐπιπερόμενον «κρεῶν τε ἀγορασμοῖς». Ἀμφότερα δηλοῦσι τὰ διὰ «ρεφενὲ γλέντια», ἵνα βαρβαρικώτερον εἴπω.

64. Σελ. 317, α'. (Παροιμ. 23,27). «Πίθος γὰρ τετριμένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος». Δὲν ἔννοῦ τὸ τετριμένος. Ὅλοι οἱ κώδικες περιέχουν τετρημένος ἐκ τοῦ ῥήματος τιτράω.

65. Σελ. 322, β'. (Παροιμ. 31,23). «Περίβλεπτος δὲ γίνεται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐν πύλαις, ἡνίκα ἂν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν κατοίκων τῆς γῆς». Εἰς τὰ παρὰ τὰς πύλας συνέδρια δὲν ἐλάμβανον μέρος ἀδιακρίτως ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου, ἀλλὰ μόνον οἱ πρεσβύτεροι. Ὁ καὶ λοιπὸν παρέλκει. Αἱ ἀναγνώσεις τῶν κωδίκων εἶναι ἦ: ἀμετὰ τῶν γερόντων κατοίκων τῆς γῆς, ἦ: ἀμετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς.

66. Αὐτόθι. (Παροιμ. 31,26). «Στεναὶ διατριβαὶ οἴκων αὐτῆς». Γράψον στεγναί, ὡς ἀπαντᾷ εἰς ὅλους τοὺς κώδικας.

67. Σελ. 384, α' τέλος τοῦ Ψαλμοῦ (21,31). «Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ Οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ». Τὸ οἱ Οὐρανοὶ δὲν περιέχεται εἰς τὰ μεγ. ἀπόγραφα.

68. Σελ. 385, β'. (Ψαλμ. 34,3). «Εἶπον τῇ ψυχῇ μου: σωτηρία σου εἰμὶ ἐγώ». Διόρθωσον, ὡς ἐσημείωσα ἤδη, κατὰ προστ. εἰπόν, δηλ. εἶπέ, ἵνα μὴ ὁ ψαλμωδὸς παρίσταται ἀπεκδεχόμενος τὴν σωτηρίαν ἐξ ἑαυτοῦ.

69. Αὐτόθι. (Ψαλμ. 34,6). «Γεννηθήτω ἡ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 35ΕΤΙΑΝ 1923 - 1957 (*)

γ'. Σπυρίδων Βλάχος, ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων (1949-1956)

Τῇ 4ῃ Ἰουνίου 1949 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας συνελθούσης συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 15 τοῦ Ν. 671/1943 ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων Σπυρίδων Βλάχος, ἀνὴρ πρωτοστατήσας εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας τῆς Ἡπείρου, διοργανωτῆς καὶ διαχειριστῆς τῶν μεγάλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς Ἡπείρου¹⁷.

Βιογραφία: Ὁ Σπυρίδων Δ. Βλάχος ἐγεννήθη ἐν Χρῆτῃ Βιθυνίας τὸ 1873 ἐκ γονέων ἐξ Ἡπείρου καταγομένων. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης καὶ ὑπῆρξε κατ' ἀογὰς ὡς διδάσκαλος ἐν Γαλατῆ ΚΠόλεως καὶ κατόπιν χειροτονήθηκε εἰς πρεσβύτερον καὶ προχειρισθεὶς εἰς ἀρχιμανδρίτην ὡς ἱεροκήρυξ καὶ ἀρχιερακὸς ἐπίτροπος, ἐν Καβάλα ἔνθα διεκρίθη διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν του δράσιν.

Τὸ 1906 ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Βελλᾶς καὶ Κονίτσης. Ὡς τοιοῦτος ἀνέπτυξε πολυσυγῆ δράσιν ἰδρύσας τὸ 1911 ἐν τῇ μονῇ Βελλᾶς ἱεροδιδασκαλεῖον. Κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας 1912-1913 ἐφυλακίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον σωθεὶς διὰ προσωπικοῦ μηνύματος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνου πρὸς τὸν διοικητὴν τῶν Ἰωαννίνων Ἐπιστ. Πασᾶν. Ἐπρωτοστάτησε εἰς τὸ βορειοηπειρωτικὸν ζήτημα χρηματίσας ὑπουργὸς τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Γεωργίου Χρηστάκη Ζωγράφου προσωρινῆς κυβερνήσεως τῆς Β. Ἡπείρου. Τὸ 1916 ἀπαιτῆσει τοῦ ἠπειρωτικοῦ λαοῦ μετετέθη εἰς τὴν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Γεβασίου κενωθείσαν μητροπολιτικὴν ἔδραν τῶν Ἰωαννίνων. Ὡς μητροπολίτης Ἰωαννίνων ἐπεδόθη εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἐκπαιδύσεως τοῦ λαοῦ καὶ τὴν διοργάνωσιν τῆς κοινωνικῆς προνοίας, μεριμνήσας διὰ τὴν ἀνάγεισιν ἀνω τῶν 300 δημοτικῶν σχολείων, νέου ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς διὰ τὴν ἐπάνδρυσιν τοῦ ἐλληνορθόδοξου πληθυσμοῦ τῆς Β. Ἡπείρου δι' ἱερῶν καὶ διδασκάλων, τοῦ διδακτηριακοῦ συγκροτήματος τῆς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ἐκδίδων συγγράμματα καὶ τὸ περιοδικὸν σύγγραμμά «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά». Ἐπίσης διωργάνωσε νοσοκομεῖα, ὁφανοτροφεῖον, ἐπαγγελματικὰς σχολὰς, καὶ ἄλλα εὐαγῆ ἰδρύματα ἀναπτύξας πρὸς τε τῇ κοινωνικῇ καὶ μεγάλῃ ἐθνικῇ δράσιν τὸσον κατὰ τὸν ἐλληνοϊταλικὸν πόλεμον 1940-41 (πρβλ. χρο-

νογράφημα Ἑλ. Γ. Βλάχου, Ὁ Δεσπότης εἰς ἐφημ. «Καθημερινή» 9.6.1949), ὅσον καὶ κατὰ τὴν ξενικὴν κατοχὴν, διοργανώσας λαϊκὰ συσσίτια. Τότε καὶ συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἀπελευθεσθεὶς τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σπυρίδων διὰ καταλλήλων συνεργατῶν κατάρθρωσε νὰ προωθήσῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ προσκῆνιον τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς ὡς κοινωνικῶς δρώσων. Μία τῶν πρώτων ἐπιτυχιῶν αὐτοῦ ἦτο ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀποστολῆς τοῦ «δέματος ἐπαναπατρισμοῦ» (Ὀκτώβριος 1949). Ἐπίσης ὑπὸ τὴν αἰγίδα του ὀργανώθη καὶ ἡ ἐξόρμησις διαμαρτυρίας πρὸς ἀπόδοσιν τῶν ἀπαχθέντων ἐλληνοπαίδων (29 Δεκεμβρίου 1949). Τέλος δὲ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς Ἐνώσεως (ἀργότερον Αὐτοδιαθέσεως) Κύπρου (ΠΕΕΚ ἢ ΠΕΑΚ), ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι προώθησιν τοῦ Κ υ π ρ ι α κ ο ῦ ζήτηματος ὁμιλήσας εἰς τὰ ὀργανωθέντα συλλαλητήρια καὶ ἠγήθεις τοῦ σχετικοῦ ἀγῶνος μέχρι τῆς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀναλήψεως τοῦ ζητήματος καὶ τῆς προσφυγῆς εἰς τὸν Ὀργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἀξιομνημόνευτος τυγχάνει καὶ ἡ ἀναληφθεῖσα προσπάθεια πρὸς ἀ ν ο ι κ ο δ ὀ μ η σ ι ν τῶν ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων καταστραφέντων ν α ῶ ν τῆς χώρας. Οὕτω τῇ 4ῃ Ἀπριλίου 1951 διεξήχθη πανελληνίως ἔρανος, καθ' ὃν συνελήγησαν 22.106.487 (νέαι) δραχμαί, εἰς ὃ ποσὸν προσετέθησαν ἀργότερον 1.096.171 δρχ. ὡς καὶ 2.000.000 ἐκ δανείου παρὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ 3.000.000 ἐκ δωρεᾶς τοῦ TAKE, δι' ὧν ποσῶν κατωρθώθη ἐντὸς διετίας 726 ναοὶ νὰ ἐπισκευασθοῦν, 114 νὰ συμπληρωθοῦν, 293 νὰ θεμελιωθοῦν, ἐξ ὧν ἀπεπερατώθησαν 99¹⁸.

Ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία ἔδωσε τὸ παρὸν ἀναλαβοῦσα ἔρανον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν σ ε ι σ μ ο π α θ ῶ ν τῶν Ἰονίων νήσων (Αὐγούστος 1953)¹⁹.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σπυρίδων ἠθέλησε, ὅση δύναμις αὐτῷ, νὰ λύσῃ μερικὰ ἀπὸ τὰ φλέγοντα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Οὕτω προώθησε τὸ μ ι σ θ ο λ ο γ ι κ ὸ ν ζήτημα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου²⁰ καὶ ἠθέλησε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ παλαιόημερολογικὸν. Οὕτως ἀναγνωρίσθησαν ὡς ἐπίσκοποι ὁ μὲν Χριστοφόρος Χατζής ὑπὸ τὸν τίτλον Καρυουπόλεως (νῦν μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως), ὁ δὲ Πολύκαρπος Λιώσης ὡς Σταυρουπόλεως (νῦν μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης) (12.3.1953)²¹. Συγχρόνως ὁ μωσ' ἐνεργειῶν του παρὰ τῇ πολιτεία κατεβλήθη προσπάθεια νὰ περιορισθῇ ἡ δράσις τῶν πα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 59 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

17. Περὶ τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ βλέπε «Ἐκκλησίαν» ΛΓ' 1956 ἀρ. φ. 7, «Θεολογίαν» ΚΖ' 1956, σ. α'—ε', Χ ρ. Κ ο λ ι ἄ τ σ ο υ, Σπυρίδων Βλάχος ἐν «Καθημερινῇ» Κ 5.6.49, 2, καὶ Ε. Π. Φ ω τ ι ἄ δ ο υ, Βλάχος Σπυρίδων ἐν «Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ Ἠλίου», τ. Δ', σ. 599.

ὁδὸς αὐτῶν σκότος». Διόρθωσον: Γ ε ν θ ἡ ἴ τ ω.

70. Σελ. 388, β'. (Ψαλμ. 53,7). «Καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖδεν ὁ ὀ φ θ α λ μ ὸ ς». Γράψον: ὁ ὀ φ θ α λ μ ὸ ς μ ο υ.

71. Αὐτόθι. (Ψαλμ. 139,5). «Ἐχόμενα τ ρ ῖ β ο υ ς σ κ ἄ ν δ α λ α». Τὸ «ἐχόμενα» ἀπαιτεῖ γενικὴν: «ἐχόμενα τ ρ ῖ β ο υ ς» τ. ἔ. παραπλεύρως, πλησίον τριβου. Οὕτω καὶ οἱ κώδικες.

(Συνεχίζεται)

18. Παράδοσις χιλίων ναῶν εἰς τὸ Ἔθνος, «Ἐκκλησία» Λ' 1953, 177-184 καὶ τεύχος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, (Κεντρ. Ἐπιτροπῆς ἀνεγέρσεως ναῶν), Τῷ Σωτῆρι Θεῷ, Ἀθῆναι 1953.

19. «Ἐκκλησία» Λ' 1953, 225-6, 257-9.

20. Λεπτομερείας ἴδε εἰς ἀρχιεπ. Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς, Ἐκθεσὸν ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας, Ἀθῆναι 1952.

21. «Ἐκκλησία» Λ' 1953, 93.

λαιοημερολογιτών. Καί πράγματι ἐπετεύχθη διάλυσις ἰδρυμάτων, κλείσιμον τῶν ναῶν καὶ ἤρχισεν ὁ ἀποσηματισμὸς τῶν καθηρημένων ἢ καὶ ἀντικανονικῶς χειροτονημένων κληρικῶν τῶν παλαιοημερολογιτῶν²².

Ἐπίσης ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σπυρίδων ὑπεστήριξε τὸν θεσμόν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὅστις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἀνεπτύχθη καὶ ἐπεξετάθη. Τότε ἤρχισε τὸ πρῶτον ἡ πλήρης λειτουργία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀπ. Διακονίας, τὸ κτήριον τοῦ ὁποίου ἐν τῇ ἰ. μονῇ Πετράκη ἀπεδουλεύθη ἐκ τῆς ἐπιτάξεώς του ὡς στρατιωτικοῦ νοσοκομείου κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀρχιεπισκοπείας αὐτοῦ²³. Ἐργον τῶν ἡμερῶν του εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας ἀπόκτησις ἰδίου ἐκκλησιαστικοῦ τυπογραφείου, ἐν ᾧ ἤρχισαν ἐκτυπούμενα τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Ἕλληνες πατέρες καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς καὶ ἤρχισαν ἐκδιδόμενα νέα ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ πρὸς τοὺς δύο ὑπάρχουσι («Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία»), ἦτοι «Ὁ Ἐφημέριος» προοριζόμενος διὰ τὸν ἐφημεριακὸν κλῆρον, «τὸ Χαρούμενο Σπίτι», μηνιαῖον οἰκογενειακὸν περιοδικὸν, πρὸς ὃ συνεχωνεύθη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Α. Ζαχαρή ἐκδιδομένη «Οἰκογενειακὴ Ζωή», «τὰ Χαρούμενα Παιδιά» διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ ἡ «Φωνὴ τοῦ Κυρίου», ἑβδομαδιαῖον ἐνοριακὸν φύλλον διανεμόμενον εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους.

Ἐπίσης ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του διεξήχθησαν αἱ ἐορταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1900 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα (Ἰούνιος 1951) καὶ ἀνεπτύχθησαν φιλικοὶ δεσμοὶ ἰδίᾳ μετὰ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας. Τέλος πρόπει νὰ μνημονευθῇ ἡ ἐπ' αὐτοῦ δοθεῖσα λύσις εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου συνῆλθεν ἐκτάκτως ἡ Ἱεραρχία ἀπὸ 11-23 Φεβρουαρίου 1952. Πράγματι ἀναγνωρισθέντος συνταγματικῶς τοῦ ἀναπαλλοτριώτου μέρους τῆς ἐναπομεινάσης ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἦτοι τῶν ἐλαιῶνων, ἀμπελώνων, κήπων καὶ τῆς ἀστικῆς περιουσίας (ἄρθρον 104 τοῦ συντάγματος 1952) προέβη ἡ ἐκκλησία εἰς

22. Ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου, «Ἐκκλησία» ΚΗ' 1951, 40. Ἐκ τῆς περαιτέρω ἐξελέξεως τοῦ ζητήματος σημειοῦμεν ἄ' τὸν κατὰ τὴν 20ῃν Σεπτ. 1955 ἐπελθόντα θάνατον τοῦ ποτὲ πρῶτον Φλωρίνης Χρυσόστομου Καβουρίδου, ὅστις ἀπεστέρησε τὴν συντηρητικὴν παλαιοημερολογιτικὴν παράταξιν ἀρχηγοῦ καὶ κανονικῶς γενομένου ἀρχιερέως καὶ β' τὰς, κατὰ τὸ ἔτος 1957, ἀθρόας χειροτονίας ὑπὸ τῆς παρατάξεως Ματθαίου νέων ψευδοεπισκόπων, ἐν οἷς καὶ δύο θεολόγων κληρικῶν τῆς νομίμου Ἐκκλησίας, ἦτοι τοῦ ἀρχιμ. Θεοκλήτου Καντάρη ὡς ἐπισκόπου Σαλαμίνας καὶ τοῦ ἀρχιμ. Ἀνθίμου Χαρίση ὡς ἐπισκόπου Πειραιῶς, δι' ἃν ἐπεδιώχθη ἡ συγκρότησις ψευδοσυνόδου τῶν παλαιοημερολογιτῶν με σκοπὸν τὴν ἀντιποίησιν τῶν νομίμων προνομίων τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τελευταῖος μετανοήσας ἐζήτησε τὴν ἐπιείκειαν τῆς Ἐκκλησίας. «Ἐκκλησία» ΛΣΤ' 1959, 67. Πρὸβλ. Ι. Χ. Κωνσταντινίδου, τὸ παλαιοημερολογιτικὸν ζήτημα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, «Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα» Ἰανουαρ. 1958, σ. 11-12.

23. Ἄρθρον τοῦ ἀρχιμ. Χρυσ. Μουστάκα ἐν «Ἐκκλησία» ΚΗ' 1951, 56-7 πρὸβλ. ἐπίσης ἄρθρα τοῦ Β. Παληογιάννη καὶ ἀρχιμ. Τιμ. Παπουτσάκη, νῦν ἐπισκόπου Ἀρκαδίας, εἰς «Ἐφημέριον» Δ' 1955, 415 καὶ 511 ὡς καὶ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ διευθυντοῦ ποσεβυτέρου Ἰω. Ράμφου ἐν «Ἐκκλησία» ΔΒ' 1955, 218, 230, 337-8. Βλ. καὶ περιοδικῶν «Ἀνάστασις» Β', Μάιος—Ἰούνιος 1955, 20-24.

τὴν παραχώρησιν τῶν λοιπῶν τμημάτων τῆς περιουσίας αὐτῆς εἰς τοὺς ἀκτήμονας²⁴.

Τοιαύτη ἐν πενιχραῖς γραμμαῖς ἡ πολιτεία τοῦ ἀοιδίμου Σπυρίδωνος ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν. Ἀρκετὰ ἀσφαλῶς ἐπέτυχε. Πάντως ἡ ἡλικία καὶ ἡ ὑγεία δὲν τοῦ ἐπέτρεπον νὰ πράξῃ περισσότερα. Ἐκοιμήθη τῇ 21ῃ Μαρτίου 1956.

δ'. Δωρόθεος Γ' Κοτταρᾶς, ὁ ἀπὸ Λαρίσης (29-3-1956—26-7-1957).

Τῇ 29ῃ Μαρτίου 1956 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὁ ἀπὸ Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος Δωρόθεος Κοτταρᾶς διακριθεὶς μέχρι τότε διὰ τὴν μελέτην τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας, διατελέσας ἐπανειλημμένως οἰκονομικὸς ἐπίτροπος αὐτῆς καὶ εὐφῆμως γνωστὸς διὰ τὰς νομοκανονικὰς του μελέτας.

Βιογραφία: Ὁ Δωρόθεος κατὰ κόσμον Ἰωάννης Γεωργίου Κοτταρᾶς ἐγεννήθη ἐν Ἰθάκῃ τὸ 1888. Ἐσοῦδασε θεολογίαν καὶ νομικὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Δειψίας, εἰδικευθεὶς εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν τὸ Κανονικὸν καὶ τὸ Διοικητικὸν Δίκαιον. Ἐχειροτονήθη τῇ 17ῃ Σεπτ. 1910 εἰς διάκονον ὑπηρετήσας ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση. Προεχειρίσθη εἰς πρεσβύτερον τῇ 18 Δεκ. 1922, καὶ μετὰ διήμερον (20 Δεκ.) ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Κυθήρων. Ποιμένας δὲ ἐπὶ δωδεκαετίαν τὴν ἰ. μητρόπολιν ταύτην μετετέθη τῇ 15 Ἰανουαρίου 1935 εἰς τὴν μητρόπολιν Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος, ἐξ ἧς καὶ ἐξελέγη ἀρχιεπίσκοπος. Ἐξέδωκε 7 βιβλία περιέχοντα λόγους καὶ νομοκανονικὰς μελέτας καὶ πλεῖστα ὅσα ἄρθρα καὶ μονογραφίας εἰς διάφορα ἐκκλησιαστικὰ καὶ θρησκευτικὰ περιοδικὰ. Κατάλογον αὐτῶν βλ. ἐν «Ἐκκλησία» ΔΓ' 1956, σ. 147-150.

Οὗτος ἐνθρονισθεὶς τῇ 1ῃ Ἀπριλίου 1956 ἔλαβε μέτρα ἐναντίον τῶν ὑπὸ κατηγορίαν κληρικῶν, ἦλθεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τὴν πολιτείαν διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ μισθολογικοῦ ζητήματος τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, ἀπέκρουσε ἐπιτυχῶς τὴν σύναψιν καγκορδάτου μεταξὺ ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ Βατικανοῦ ἀπειλήσας σύγκλησιν τῆς Ἱεραρχίας, ἡγήθη ταξείδιον εἰς τὴν Σερβίαν συντελέσαντος εἰς τὴν σύμφηξιν τῶν δεσμῶν τῶν δύο ἐκκλησιῶν καὶ συνεκάλεσε ἐν Ἀθῆναις τὸ Α' Συνέδριον Ἱεροκλήρων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς ἐργασίας τοῦ ὁποίου ἐπιτυχῶς διηύθυνεν. Ἀσθενήσας ὁμως βαρέως ἐξ ὄγκου τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ὑποστὰς ἐγγείρησιν ἐν Στοκχόλμῃ τῇ 8-7-1957 ἀπεβίωσε τῇ 26-7-1957 μὴ προφθάσας νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ πρόγραμμά του πρὸς προώθησιν τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

ε'. Θεόκλητος Β' Παναγιωτόπουλος, ὁ ἀπὸ Πατρῶν (7-8-1957—σήμερον)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίου Δωροθέου συνελθοῦσα ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῇ 7ῃ Αὐγούστου 1957 ἐξέλεξε διὰ μιᾶς καὶ μόνης ψηφοφορίας καὶ διὰ ψήφων 31 ἐπὶ 58 ἐκλεκτῶρων ὡς ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος τὸν μητρ. Πατρῶν Θεόκλητον Παναγιωτόπουλον. Οἱ λοιποὶ ὑποψήφιοι ἔλαβον τὰς ἐξῆς ψήφους: Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος 14, ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων 10, ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς 2 καὶ ὁ Φλωρίνης Βασίλειος 1.

Ὁ νέος ἀρχιεπίσκοπος δούς τὴν ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου ἀρχοντος διαβεβαίωσιν εἰς Κέρκυραν τῇ 11-8-57 ἐνεθρονίσθη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ Ἀθηνῶν τῇ 12-8-57.

Βιογραφία: Ὁ κατὰ κόσμον Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος ἐγεννήθη ἐν Δημητσάνῃ τὸ 1890. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐσπούδασεν θεολογίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ἄμα τῇ ἀποφοιτήσει αὐτοῦ (1910) διετέλεσε κατ' ἀρχὰς ὑπάλληλος τοῦ Ἐκκλ. Ταμείου, εἶτα δὲ προσελθὼν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον ἐχειροτονήθη τὸν Σεπτ. τοῦ 1914 εἰς διάκονον ὑπὸ τοῦ Φθιώτιδος Ἰακώβου. Τῇ 8-9-1917 ἐχειροτονήθη εἰς πρεσβύτερον ἐν τῇ ἱ. μονῇ Δαμῶστας Φθιώτιδος. Ἀπὸ τῆς εἰς διάκονον χειροτονίας του μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1923 διετέλεσεν ἱεροκήρυξ τῆς ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Κατόπιν διακριθὴ ἀργυρογραμματεὺς τῆς ἱ. Συνόδου. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1924 ἐξελέγη βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Σταυρουπόλεως. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1931 κατεστάθη μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, τὴν δὲ 15 Νοεμβρίου 1944 μετετέθη εἰς ἱ. μητρόπολιν Πατρῶν, εἰς ἣν θέσιν παρέμεινε μέχρι τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν (7-8-1957).

ζ'. Διοικητικὰ.

Ἐπὶ ἀρχιεπ. Χρυσάνθου βοηθοὶ ἐπίσκοποι διετέλεσαν οἱ τελευταῖοι τῶν ἐπὶ Χρυσόστομου τοιούτων (Βρεσθένης Γερμανός, Ταλαντίου Παντελεήμων) πρωτοσύγκελλος δὲ ὁ ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος (1939-1941). Ἐπὶ Δαμασκηνοῦ βοηθοὶ ἐπίσκοποι οἱ Σταυρουπόλεως Ἀγαθόνικος Παπασταματίου (1941-1942), κατόπιν μητροπολίτης Καλαβρύτων († 1956), Ταλαντίου Βασίλειος Ἀτέσης (1945-1949), μετέπειτα μητροπολίτης Λήμνου καὶ Σταυρουπόλεως Γεώργιος Πάτσος (1943-1952), νῦν μητροπολίτης Αἰγιαλείας, πρωτοσύγκελλοι δὲ κατὰ σειράν α) ἀρχιμ. Χρυσόστομος Δασκαλάκης (1941-1942), ὁ νῦν μητροπολίτης Μεσσηνίας β) ἀρχιμ. Χριστοφόρος Ἀλεξανδρόπουλος (1942-1945), εἶτα μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας († 1958) καὶ γ) Ὁ Ταλαντίου Βασίλειος Ἀτέσης (1945-1949), νῦν μητροπολίτης πρῶην Λήμνου.

Ἐπὶ Σπυρίδωνος καὶ Δωροθέου βοηθοὶ ἐπίσκοποι μὲν οἱ Εὐρίπου Ἀλέξιος Ἰγγλέσης (1949-1957), νῦν μητροπολίτης Ζακύνθου, Ρωγῶν Διονύσιος Ψαριανός (1952-1957), νῦν μητροπολίτης Κοζάνης, Μαραθῶνος Δαμασκηνοὺς Κοτζιάς (1952-1958), νῦν μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας καὶ οἱ τιτουλάριοι Καρουπόλεως Χριστοφόρος Χατζῆς (1953-1956), νῦν μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης, καὶ Σταυρουπόλεως Πολύκαρπος Λιάσης (1953-1958), νῦν μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης· πρωτοσύγκελλοι δὲ οἱ ἀρχιμ. Διονύσιος Ψαριανός (1949-1953) ἀπὸ τοῦ 1952 χειροτονηθεὶς εἰς ἐπίσκοπον Ρωγῶν καὶ ἀρχιμ. Γαβριὴλ Καλοκαιρινός (1953-1957), νῦν μητροπολίτης Θήρας.

Σήμερα (1961)²⁵ ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἔχει τῆς ἐξῆς διοικητικῆν διάρθρωσιν:

24. Σύμβασις τῆς 18-9-1952, «Ἐκκλησία» ΚΘ' 1952, 273.

25. Καίτοι ἡ παρούσα ἐπισκοπὴ ἔχει ὑπ' ὄψει τῆς τὰ μέχρη τοῦ 1957 γεγονότα ἐκρίθη σκοπιμώτερον νὰ τεθῆ ἐνταῦθα ἡ σήμερον ὑπάρχουσα διοικητικὴ κατάστασις.

α) Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Θεόκλητος Β'.

β) Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι: Ὁ Θαυμακοῦ Χρυσόστομος (Θέμελης), ἀρχιεπισκοπικὸς ἐπίτροπος ἐν Πειραιεῖ, ὁ Κερνίτσης Χρυσόστομος (Βενετόπουλος), ὁ Ἀχαΐας Παντελεήμων (Καρανικόλας).

γ) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος: Ὁ Πατῶν Μελέτιος (Χρηστίδης), ἀρχιεπισκοπικὸς ἐπίτροπος ἐν Ν. Ἰωνία. Οὗτος ἐπίσης κατεῖχε τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων ἀρχιεπισκόπων.

δ) Κεντρικαὶ Ὑπηρεσίαι καὶ Γραφεῖα Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς:

1) Πρωτοσυγκελλία. Διευθυντῆς τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὁ μ. πρωτοσύγκελλος: Ἀρχιμ. Θεόκλητος Ἀβραντινῆς, 2) Ἰδιαιτερον γραφεῖον Μ. Ἀρχιεπισκόπου, 3) Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, 4) Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, 5) Ἀρχιεπισκοπικὸν Γραφεῖον Πειραιῶς, 6) Ἐποπτεία ἐπὶ τοῦ κηρύγματος, τῆς κατηχήσεως καὶ τῶν ἐξομολόγων ὡς καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, πλὴν τῆς περιοχῆς Πειραιῶς, 7) Γραμματεία, 8) Γραφεῖον τύπου καὶ παρακολουθήσεως ξένων προπαγανδῶν, 9) Γραφεῖον γάμων καὶ διαζυγίων, 10) Λογιστήριον, 11) Ταμεῖον, 12) Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον, 13) Ἐπιτροπὴ ἐξετάσεως ψαλτῶν, 14) «Ἱερός Σύνδεσμος»: Σύλλογος τῶν κληρικῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, 15) Βιβλιοθήκαι: α) τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου», β) τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου († 1938).

ε) Περιφερειακὴ ὀργάνωσις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν σήμερον (1961) ἐκτὸς τῆς κεντρικῆς τῆς ὑπηρεσίας διαθέτει 4 ἱεροκήρυκας περιερχομένους τοῦ ἱ. ναοῦ τῆς περιφέρειας τῆς. Ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς δὲ ὑπάγονται 132 ἐνοριακοὶ ναοὶ ἐν Ἀθήναις, 36 ἐν Πειραιεῖ, 8 ἐν Νικαίᾳ, 9 ἐν Ν. Ἰωνία καὶ 25 ἐν τοῖς περιχώροις Ἀττικῆς, ἥτοι σύνολον ἐνοριακῶν ναῶν 210. Ἐπίσης εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὑπάρχουν 15 ναοὶ κοιμητηρίων, 2 ναοὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἀπ. Διακονίαν, 12 παρεκκλήσια καὶ ἐξωκλήσια ἐξαρτώμενα ἀπὸ τὸ ΤΑΚΕ, 11 παρεκκλήσια—ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα, 18 παρεκκλήσια φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, 17 παρεκκλήσια νοσοκομείων, 4 ἐξωκλήσια ἐκπαιδευτηρίων, 5 διάφορα ἄλλα παρεκκλήσια καὶ ἐξωκλήσια, 2 ἀνδρῶν μοναὶ 1 γυναικεῖα τοιαύτη καὶ 3 γυναικεῖα ἡσυχαστήρια²⁶.

(Συνεχίζεται) ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

26. Λεπτομερῆ κατάλογον τούτων βλ. εἰς Ἡμερολόγιον Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔτους 1961.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Νέον σπουδαῖον σταθμὸν.

Νέον σπουδαῖον σταθμὸν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἐν τῇ προσπαθείᾳ αὐτῆς ὅπως ὑποβοηθήσῃ τὸ πνευματικὸν ἔργον τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, κατήρτισεν εἰδικὰ προγράμματα, περιέχοντα ῥαδιοφωνικὰς σκηνάς, ἐπικαίρους ὁμιλίαις ἠθικοθησκευτικῶν καὶ ἐθνικοῦ περιεχομένου, πρὸς ἐποικοδομητικὴν διδασκαλίαν καὶ ὑγιᾶ ψυχαγωγίαν τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τῶν τροφίμων διαφόρων ἰδρυμάτων, τῶν συγκεντρουμένων ἐν ἐνοριακαῖς αἰθούσαις κ. λ. π.

Τὰ προγράμματα ταῦτα, ἠχογραφημένα εἰς ταινίας ἐν τῷ Ῥαδιοθαλάμῳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, δύνανται ν' ἀποστέλλωνται ταχυδρομικῶς, εὐθὺς ὡς ἤθελον ζητηθῆ ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν.

Εἶναι περὶ τὸν νὰ ἐξάρωμεν τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ σημαντικώτατον βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ὑγιοῦς ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ ἱεραποστολικῶν ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων τῆς ἀγνῆς ψυχαγωγίας, ἥτις εἶναι τόσον ἀπαραίτητος πρὸ πάντων διὰ τὴν σημερινὴν νεολαίαν.

'Αληθὲς κόσμημα.

Αἱ ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ἀγ. Ἀναργύρων καὶ τῷ «Οἴκῳ Σπάρτης» Ν. Ἰωνίας γενόμεναι ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας τοῦ ἐν Ν. Ἰωνίᾳ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Ἐπιτρόπου, τ. ἔ. τοῦ Ἐπισκόπου Πατάρων κ. Μελετίου, περὶ τῶν ὁποίων ἐγράφησαν τὰ δέοντα ἤδη ἐν τῷ Τύπῳ, δέμνησαν εἰς πάντας ὅτι ὁ τιμηθὲς ἀποτελεῖ ἀληθὲς κόσμημα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὁ ἐκλεκτὸς οὗτος Ἱεράρχης, λευκανθεὶς ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἀγώνων, διακρίνεται διὰ τὴν βαθεῖαν πίστιν καὶ εὐσέβειάν του, διὰ τὸ ἑλληνόρθόδοξον φρόνημά του, διὰ τὴν ἀσκητικὴν του ζωὴν, διὰ τὴν δαυιλῆ μόρφωσίν του, διὰ τὴν προσήλωσιν καὶ ἐμμονὴν του εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας μας, διὰ τὴν μεγάλην ταπεινοφρονήν του, διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ διὰ τὴν καθ' ὅλον πνευματικὴν του ἀκτινοβολίαν.

Ἡ «Ἐκκλησία», συννοῦσα τὰς εὐχὰς της μετὰ τῶν εὐχῶν τῶν μετασχόντων τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῷ χρυσῷ ἰωβηλαίῳ του, εὐχεται ὀλοψύχως

ὅπως ὁ Κύριος διατηρήσῃ τοῦτον ἐν ὑγιείᾳ ἐπὶ ἔτη ὡς οἶόν τε πλείστα, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

'Αρίστη πρότασις.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 11ης Ἰανουαρίου, ἀπεφάσισε νὰ προτείνῃ τὴν παρ' αὐτῇ ἰδρῶσιν εἰδικῆς ἐκτάκτου αὐτοτελοῦς ἑδρας Βυζαντινῆς Μουσικολογίας πρὸς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ βαθυτέραν κατανόησιν τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

Ὡς εἶναι φανερόν, ἡ ἀπόφασις αὕτη δέον νὰ τόχη γενικῆς ἐπιδοκιμασίας, διότι, ὡς γενικῶς ὁμολογεῖται, ἡ μουσικὴ αὕτη—ἐξ ἐπόψεως ποικιλίας καὶ πλούτου μουσικῶν ἐκφάνσεων, μελωδικότητος καὶ πνευματικότητος—εἶναι ὄντως μοναδική.

Ὅθεν ἂν οἱ ξένοι ἐπιδίδονται σήμερον εἰς ἐνδελεγεῖς μελέτας διὰ τὴν γνῶσιν καὶ βαθυτέραν κατανόησιν τοῦ πνευματικοῦ τούτου θησαυροῦ καὶ ἂν ἡ διεθνὴς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς βιβλιογραφία εἶναι κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ὀγκώδης, ἀποτελεῖ ἐπιβεβλημένον θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν καθήκον ἢ καὶ παρ' ἡμῖν δημιουργία τῶν ἀναγκαίων ἐπιστημονικῶν προϋποθέσεων πρὸς διερεύνησιν τῶν προβλημάτων τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς.

Ὡς λίαν ὀρθῶς ἐτονίσθη, ἡ ἔρευνα αὕτη οὐ μόνον θὰ ὑποβοηθήσῃ σοβαρῶς εἰς τὴν ἐπίλυσιν σημαντικωτάτων προβλημάτων τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑποβοηθήσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν βάσει τῶν ἐπιστημονικῶν πορισμάτων ὀρθὴν τακτοποίησιν τῆς ἐπικρατούσης παρ' ἡμῖν ἀκαταστασίας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόδοσιν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας μουσικῆς καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γνησίας κατανυκτικῆς μουσικῆς βυζαντινῆς παραδόσεως. Ἐπὶ τούτοις ἢ ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς ἔρευνα τῶν προβλημάτων τῆς Βυζαντινῆς μελωδίας θὰ διευκολύνῃ τὰ μέγιστα καὶ τὴν ἔρευναν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὁμνογραφίας. Ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ποιητῶν γραφόμενοι ὕμνοι ἐποιοῦντο συγχρόνως μετὰ τῆς μελωδίας αὐτῶν, πασιφανὲς καθίσταται, ὅτι πᾶσα προσπάθεια σπουδῆς τῆς ποιητικῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων δομῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ κειμένου αὐτῶν, πολλάκις δέον νὰ καθοδηγῆται καὶ ὑπὸ τῶν πορισμάτων τῆς μελέτης τῆς Βυζαντινῆς ὁμνογραφίας.

Ἀνησυχητικὸν σύμπτωμα.

Ἐπισημαστικῶς παρακολουθῶν τὰ ἐκδιδόμενα διάφορα ἐγκυκλοπαιδικὰ τεύχη ἢ περιοδικὰ διαπιστώνει μετὰ λύπης, ὅτι τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἀφιερῶνουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν σελίδων των εἰς τεχνικὰ ἢ γεωγραφικὰ ἢ «πρακτικὰ» θέματα, ἐπὶ παραμείψει τῆς καλλιτεχνικῆς τῶν πνευματικῶν ἐνδιαφερόντων τῶν ἀναγνωστῶν των διὰ θεμάτων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς ἀξίας.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀνησυχητικὸν σύμπτωμα, τὸ ὅποιον μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ λεγομένη «πολιτιστικὴ νόσος», ἀπειλεῖ ἐπικινδύνως καὶ τὴν πατρίδα μας. Ἡ νόσος αὕτη καταπολεμεῖται τελεσφόρως μόνον, ὅταν δὲν ἀναπτύσσονται οἱ κατώτεροι τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ὑπερτροφικῶς εἰς βάρος τῶν ἀνωτέρων, ἀλλ' ὅταν γίνεται γενικὴ καλλιέργεια καὶ ἁρμονικὴ συνανάπτυξις πάντων τῶν στοιχείων τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐπιτυγχάνεται πλήρως μόνον, ὅταν τὸ προβάδισμα δίδεται εἰς τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς ἀξίας καὶ οὐχὶ εἰς τὰς κατωτέρας.

Λίαν εὐχάριστος.

Ἐπισημαστικῶς ῥωμαιοκαθολικὸς θεολόγος Jules Congar ἐν τῷ μόλις ἐκδοθέντι ἔργῳ αὐτοῦ «La tradition et les traditions», ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν πολλῶν, καθ' ὃν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι δῆθεν στατικὴ καὶ ἀκίνητος, δὲν διστάζει νὰ γράψῃ τὰ ἑξῆς: «Λέγεται, ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία παρέμεινε στάσιμος καὶ καθηλωμένη. Ἀποκαλεῖται μάλιστα ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐκράτησε τὴν ὄψιν τῶν Πατέρων, τὸ πρόσωπον τὸ παιδικόν, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐγήρασε. Ἐξ ἄλλου λέγεται, ὅτι ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία μὲ τὴν κατάκτησιν τῶν βαρβαρικῶν ἐθνῶν ἐδέχθη νέον αἷμα καὶ δὲν ἔπαισε νὰ ἀξάνῃ καὶ νὰ προχωρήσῃ. Ἀλλ' ἐνῶ ἡ Ἀνατολικὴ εὐκολώτατα ἐπανευρίσκει τὸ παρελθόν της καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν μὲ ἀπλότητα, ἀντιθέτως εἰς τὴν Δύσιν προστρέχον εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, διὰ νὰ δικαιώσῃ τὴν παροῦσαν διδασκαλίαν μιᾶς ἱεραρχίας ἐξειλιγμένης. Ἡ ἀπόδειξις διὰ τῆς παραδόσεως εἰς τὴν ἰδικήν μας (δηλαδὴ τῶν ῥωμαιοκαθολικῆν) περίπτωσιν εἶναι δύσκολος, πολύπλοκος, ὑποπτος καὶ ἐπιτηδευμένη». Ἀληθῶς, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι λίαν εὐχάριστος.

Ἰωακεῖμ ὁ Πάριος.

Ἐπισημαστικῶς εὐχαριστοῦμαι εἰς τὸν «Ἀθηναῖον» τῆς «Καθημερινῆς», ὅστις ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατῶν πενήκοντα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ διδασκάλου τοῦ γένους Μητροπολίτου Κυζίκου Ἰωακεῖμ τοῦ Παρίου κατέστησε γνωστὰ εἰς τὸ εὐρύτερον κοι-

νὸν τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ φίλος τῆς στήλης του.

Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα ταῦτα, «Ὁ Ἰωακεῖμ ὁ Πάριος ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον τὸ 1730 καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1810» Τὰ παιδικὰ του ἔτη ὁ Ἰωακεῖμ διήλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ὑπῆρχον τότε περίφημα σχολεῖα καὶ 35 μοναστήρια (καταπληκτικὸς ἀριθμὸς γιὰ ἓνα νησί). Κατόπι ἐπῆγεν, ὡς ἱερομόναχος πλέον, εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ τὸ 1755, ἔγινε διδάσκαλος τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς (1755-1765) καὶ ἐν συνεχείᾳ Σχολάρχης αὐτῆς (1765-1767)—ἴσως δὲ νὰ παρέμεινε μέχρι καὶ τοῦ 1775 σχολάρχῳ, ὅτε ἐγένετο Μητροπολίτης. Ὁ Ἰωακεῖμ ὑπῆρξεν ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἐκείνους διδασκάλους, οἱ ὅποιοι συγκεντρῶνον ὅλα τὰ πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ χαρίσματα, ἵκανὰ νὰ ἐπιδράσῃν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν. Ἐδίδαξε μὲ σύνεσιν καὶ κατανόησιν, μὲ ἐπίγνωσιν τοῦ τί διδάσκει, τοῦ τί προσφέρει εἰς τὸ ὑπόδουλον γένος. Τὸ 1775 ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Ἀγχιάλου, τὸ δὲ 1794 μετετέθη εἰς τὴν Μητροπολιν Κυζίκου. Καὶ εἰς τὰς θέσεις του αὐτᾶς, ὡς ποιμὴν τῶν λογικῶν προβάτων, ἐφάνη ἀντάξιός των προκατόχων του. Ὑπῆρξε δὲ καὶ συγγραφεὺς διδασκτικῶν βιβλίων, ἀσματογράφος καὶ βιογράφος. Πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ εἰς τὴν Κυζίκον διετέλεσεν ὁ μετέπειτα ἐνδοξὸς ἱεράρχης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός».

Ὅλον ἐν καὶ περισσώτερον.

Ἡ Διαμαρτυρουμένη Ἐκκλησία τῶν Λουθηρανῶν κατὰ τὴν τελευταίαν Γ' Συνέλευσιν ἐν Atlantic City τῆς Ἀμερικῆς παρεδέχθη ἐπίσημως τὸν ἐμπιστευτικὸν χαρακτῆρα τῆς Ἐξομολογήσεως. Οἱ πάστορες ἐπομένως δύνανται νὰ ἀρνῶνται νὰ ἀποκαλύψουν τὰ ἀπόρητα αὐτῆς, ὅταν καλῶνται εἰς τὰ δικαστήρια, ἐκτὸς ἐὰν ἔχουν λάβει σχετικὴν ἐξουσιοδότησιν ἐκ μέρους τῶν ἐξομολογηθέντων.

Καὶ τὸ γεγονός αὐτὸ προστιθέμενον εἰς ἄλλα παρόμοια γεγονότα, μνημονευθέντα κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπὸ τῆς «Ἐκκλησίας» εἶναι νέα ἐνδείξεις, ὅτι οἱ Προτεστάνται ὅλον ἐν καὶ περισσώτερον ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν νοσταλγίαν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τοὺς ὀρθοδόξους θεσμούς.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΩΣ**Ἡ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**

Νέα ἔκδοσις τῆς ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, εἰς σχῆμα μικρὸν (τσέπης) ἐπὶ ἀρίστου χαρτοῦ δι' ἔρυθρῶν καὶ μαύρων γραμμάτων.

Ἀπαραίτητον βοήθημα διὰ πάντα ἐκκλησιαζόμενον. Τιμᾶται δρχ. 1.50.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

'Η 'Ιερά Σύνοδος επί τῆ συμπληρώσει πενήτηντα ἐτῶν 'Αρχιερατικῆς ζωῆς τοῦ Θεοφ. 'Επισκόπου Πατάρων κ. Μελετίου προέτεινε τῆ Α.Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμεικῷ Πατριάρχῃ τὴν ἀπονομὴν αὐτῷ ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμεικοῦ Πατριαρχείου τοῦ τίτλου τοῦ Τιτουλαρίου Μητροπολίτου Πατάρων. 'Η Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμεικὸς Πατριάρχης ἀνήγγειλε τηλεγραφικῶς τῷ Μακαριωτάτῳ Προέδρῳ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου, 'Αρχιεπισκόπῳ 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος, τὴν παμψηφεὶ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμεικοῦ θρόνου τῆς ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. 'Απεφάσισε δὲ τὴν ἔκφρασιν τῶν εὐχαριστηρίων καὶ συγχαρητηρίων τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῷ ἑορτάζοντι Μητροπολίτῃ διὰ τὴν μετὰ συνέσεως καὶ ζήλου ἐνθέου ἐπιτέλεσιν τῶν ἐπισκοπικῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἐν Ν. 'Ιωνίᾳ, ὅπου ἐπὶ 35ετίαν διεκόνησε τὴν 'Εκκλησίαν ὡς 'Αρχιερατικὸς 'Επίτροπος τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου καὶ συμμετάσχη εἰς τὴν πανηγυρικὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ τὴν μετὰ ταύτην ἑορτιον συγκέντρωσιν ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τοῦ χαρμοσύνου γεγονότος τῆς πενήτηνταετηρίδος τῆς 'Αρχιερατικῆς ζωῆς τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατάρων.

'Η 'Ιερά Σύνοδος λαβοῦσα γνώσιν, ὅτι ἐν αἰθούσαις χριστ. ὀργανώσεων μεταδίδονται ὀμίλιας 'Ιεροκηρύκων ἀπὸ μαγνητοφώνου, ἀπεφάσισεν ὅπως δι' ἔγκυκλιον αὐτῆς πρὸς τοὺς Σεβ. 'Ιεράρχας ἀπαγορεύσῃ τὴν διὰ μαγνητοφώνου μετάδοσιν κηρυγμάτων ἐν τοῖς 'Ιεροῖς Ναοῖς καὶ ταῖς αἰθούσαις θρησκευτικῶν συλλόγων.

'Η 'Ιερά Σύνοδος εἰς ἐπανειλημμένης συνεδρίας αὐτῆς ἡσχολήθη μὲ τὰ ἐσχάτως αὐξηθέντα κρούσματα ἱεροκαπηλίας καὶ ἔλαβε τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα πρὸς πάταξιν αὐτῆς.

'Η 'Ιερά Σύνοδος δι' ἔγκυκλιον αὐτῆς πρὸς τοὺς Σεβ. 'Ιεράρχας τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν αὐτῶν, ὥστε οὐδεὶς 'Ιεροκλήρυξ κληρικὸς ἢ λαϊκὸς κηρύττῃ τὸν Θεῖον Λόγον εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, ἄνευ γνώσεως καὶ ἀδείας αὐτῶν.

'Αποστολικὴ Διακονία. Τῆ 4ῃ τρ. μηνὸς ἐν μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῆς ΙΒ' σειρᾶς τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Θεόκλητος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος, ὁ Συνοδικὸς 'Επόπτης τοῦ Φροντιστηρίου Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωεῖας κ. Τιμόθεος καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς κ. 'Α. Φυτράκης.

Μετὰ τὴν τέλειον τοῦ ἁγιασμοῦ ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος ἀπηύθυνε πατρικὰς νοουθεσίας πρὸς τοὺς πνευματικὸς πατέρας τόνισας τὴν σπουδαιότητα τοῦ μυστηρίου τῆς 'Ι. 'Εξομολογήσεως, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν 'Ιερέα εἰς στενωτέραν ψυχικὴν ἐπαφὴν μετὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὠμίλησεν ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, ὅστις καὶ ἐξῆρξεν τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ λειτουργοῦντος Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου διὰ τὸν ἐν γένει πνευματικὸν ὀπλισμὸν τοῦ 'Εφημερίου τοῦ καλουμένου ἰδίᾳ σήμερον νὰ καταστήτῃ παράγων ἀνακαινισμοῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνορθώσεως τῆς κοινωνίας.

'Η 'Αποστολικὴ Διακονία, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς ὅπως ὑποβοηθήσῃ τὸ πνευματικὸν ἔργον τῶν 'Ιερῶν Μητροπόλεων, κατήρτισεν ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς Ραδιοθαλάμῳ εἰδικὰ προγράμματα ἡχογραφημένα εἰς ταινίας μαγνητοφώνου, περιέχοντα ἡθοπλαστικὰς θεατρικὰς σκηνὰς, (σκέτς), ἐπικαιροὺς ὀμίλιας θρησκευτικοῦ καὶ ἔθνικου περιεχομένου, πρὸς ἐποικοδομητικὴν διδασκαλίαν καὶ ὑγιὰ ψυχαγωγίαν τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τῶν τροφίμων τῶν διαφόρων 'Ιδρυμάτων ὡς καὶ ἐνηλίκων, ὅτινα καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Σεβασμ. 'Ιεραρχῶν.

— Ὑπὸ τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας ἐξετυπώθησαν εἰς χιλιάδας ἀντίτυπον φυλλάδια ὑπὸ τοὺς τίτλους «'Επίσκεψις

στὴ φυλακῆ» καὶ «'Εν φυλακῇ ἡμῶν», ὅτινα θὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Σεβασμιωτάτων 'Ιεραρχῶν, πρὸς δωρεὰν διανομὴν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐν φυλακαῖς κρατούμενους.

'Ι. 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν.

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Θεόκλητος, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν δεκαπενθήμερον ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τοὺς παρ' αὐτῷ Θεοφ. βοηθοὺς 'Επισκόπους, τὸν 'Αρχιεπίσκοπο τῆς 'Ι. Συνόδου καὶ τοὺς διευθυντὰς διαφόρων 'Εκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ὡσαύτως τὸν Μακαριώτατον ἐπεσκέφθησαν 'Εκκλησιαστικὰ Συμβούλια διαφόρων 'Ι. Ναῶν τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν.

— Τῆ 1ῃ Φεβρουαρίου ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν κ. Θεόκλητος ἐδέχθη τοὺς βουλευτὰς κ. Πλατῆν καὶ Φράγκου.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρηκολούθησε τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πρίγκιπος Πέτρου διάλεξιν.

— Τῆ 2ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδρίας τῆς 'Επιτροπῆς ἀνεγέρσεως τοῦ 'Ηρώου 'Αγίας Λαύρας.

— Τῆ 3ῃ Φεβρουαρίου ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τῆ 4ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη τὸν Σύμβουλον τῆς 'Επικρατείας κ. Παναγιωτόπουλον καὶ τὸν Διευθυντὴν τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν κ. Παππάν.

Τῆ 8ῃ Φεβρουαρίου ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τοῦ Οἴκου Τυφλῶν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 9ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὸν Προπρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν Καθηγητὴν κ. Μαρσιολόπουλον.

— Τῆ 10ῃ Φεβρουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τῆ 11ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη τὸν βουλευτὴν κ. 'Αποσκίτην.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

'Ο πρόεδρος τοῦ 'Εκτελεστικοῦ Συμβουλίου Σερβίας κ. Μίλος Μίνιτς καὶ ὁ ὑπουργὸς καὶ πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Ὁρησκειμάτων Σερβίας κ. 'Ισα Γιοβάνοβιτς ἐπεσκέφθησαν τὸ πρῶτον δεκάημερον τοῦ 'Ιανουαρίου ἐ.ξ. τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Σερβίας κ. Γερμανόν, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνωμίλησαν ἐπὶ μίαν ὥραν ἐπὶ ζητημάτων ἐνδιαφερόντων τὸ ἐκτελεστικὸν Συμβούλιον Σερβίας καὶ τὴν Ὁρθόδοξον 'Εκκλησίαν.

Μετὰ ταῦτα οἱ κ.κ. Μίνιτς καὶ Γιοβάνοβιτς ἐπεσκέφθησαν τὸ εἰς τὸ κτίριον τοῦ Πατριαρχείου στεγαζόμενον Μουσεῖον τῆς 'Εκκλησίας Σερβίας.

— Ἐκυκλοφόρησε τὸ τεῦχος τοῦ Δεκεμβρίου 1960 τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Γκλάσνικ», εἰς τὸ ὁποῖον δημοσιεύεται ἡ ἔγκυκλις τῆς 'Ιεραρχίας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων. Ἡ 'Ιεραρχία καλεῖ τὰ πνευματικὰ τῆς τέκνα νὰ ἐμμένουν μὲ ζῆλον εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων τῶν, νὰ τηροῦν τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, νὰ βαπτίζουσιν τὰ παιδιά, νὰ τελοῦν ἐκκλησιαστικὸν γάμον, νὰ κηδεύουσιν ἐκκλησιαστικῶς τοὺς νεκροὺς τῶν, νὰ φροντίζουσιν διὰ τοὺς ναοὺς, νὰ ἀνατρέφουσιν τὰ παιδιά ἐν φόβῳ Κυρίου καὶ εὐσεβείᾳ, νὰ φυλάττουν τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου.

— Ἐπίσης τὸ περιοδικὸν «Γκλάσνικ» συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν τοῦ βιβλίου τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου κ. 'Ηλία Μαστρογιαννοπούλου «'Η νοσταλγία τῆς Ὁρθοδοξίας» κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἑλληνομαθοῦς ἐπισκόπου Μανιαλιούκας κ. Βασίλειου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

Έσχάτως έκυκλοφόρησεν υπό τόν τίτλον «Έπετηρίς τής Όρθοδόξου Έκκλησίας Τσεχοσλοβακίας» πληροφοριακόν βιβλίον έξ 130 σελίδων, τό όποίον είναι έξ όλοκλήρου άφιερωμένον εις τήν ζώην και τήν δρόσιν τής έν λόγω Έκκλησίας. Έκ τών 10 δημοσιευμένων άρθρων ιδιαίτερον ένδιαφέρον παρουσιάζουν τά υπό τόν τίτλον «Η θεολογική δράσις τής έν Τσεχοσλοβακία Όρθοδόξου Έκκλησίας», «Η δεκάτη επέτειος τής Θεολογικής Σχολής», «Ό ρόλος τών λαϊκών εις τήν ζώην τής Έκκλησίας», «Η Όρθόδοξος Έκκλησία Τσεχοσλοβακίας» και «Ό τύπος εις τήν ζώην τής Όρθοδόξου Έκκλησίας Τσεχοσλοβακίας».

Η Όρθόδοξος Έκκλησία Τσεχοσλοβακίας έχει μίαν μητρόπολιν και τρεις έπισκοπάς. Η Μητρόπολις Πράγας έχει 36 ένορίας και 55.000 πιστούς, ή έπισκοπή Ολομους-Βηπο 24 ένορίας και 30.000 πιστούς, ή έπισκοπή Ρεσνα 169 ένορίας και 173.550 πιστούς και ή Έπισκοπή Μίχαλινε 96 ένορίας και 103.917 πιστούς. Ό αριθμός τών ναών και παρεκκλησιών άνέρχεται εις 1000 περίπου. Εις τήν Θεολογικήν Σχολήν φοιτούν 80 φοιτηταί. Έκδίδονται τρία μηνιαία περιοδικά (άνά έν εις τήν τσεχικήν, σλοβακικήν και ουκρανικήν γλώσσαν).

Τό κράτος μισθοδοτεί τούς κληρικούς και καλύπτει τά διοικητικά έξοδα τής Έκκλησίας και τών ένοριών. Όμοίως τό κράτος συντηρεί και τήν Θεολογικήν Σχολήν.

Η Έκκλησία Τσεχοσλοβακίας διοικείται βάσει του καταστατικού της, τό όποίον έψηφίσθη τό 1951. Άρχηγός τής Έκκλησίας είναι ό Μητροπολίτης Πράγας και πάσης Τσεχοσλοβακίας, ό όποίος προεδρεύει του Μητροπολιτικού Συμβουλίου και τής Έρας Συνόδου.

Η Έρα Σύνοδος, ήτις άποτελείται από τούς Άρχιερείς, τυγχάνει βοηθητικόν όργανον του Μητροπολίτου και άνώτατον πνευματικόν δικαστήριον.

Η τοπική σύνοδος τυγχάνει τό άνώτατον νομοθετικόν και διοικητικόν όργανον. Ταύτης μετέχουν άπαντες οι Άρχιερείς και εκπρόσωποι του κλήρου και του λαού.

Έκτελεστικόν όργανον τής τοπικής συνόδου είναι τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον, τό ήμισυ τών μελών του όποίου προέρχεται εκ τής τάξεως τών λαϊκών.

Έπί κεφαλής τής έπισκοπής ισταται ό Έπίσκοπος, εκλεγόμενος υπό τής έπαρχιακής συνλεύσεως, άπαρτιζομένης εκ κληρικών και λαϊκών, τούς όποιους εκλέγει εκάστη ένορία τής έπισκοπής. Διοικητικόν όργανον τής έπισκοπής είναι τό Έπισκοπικόν Συμβούλιον, τό όποίον άποτελείται από κληρικούς και λαϊκούς και του όποίου προεδρεύει ό έπίσκοπος.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Χαρακτηριστική εκδήλωσις τών φοιτητών τής Γαλλίας έγένετο τόν παρελθόντα Δεκέμβριον έν Παρισίοις. Αί αίθουσαι του «Καρτιέ λατέν» είχαν περιλάβει εις τριάκοντα συμπόσια τρεις χιλιάδας φοιτητών, διανεμημένων κατά σχολάς και ήνωμένων εις μίαν από τάς «άγάπας» τών πρώτων χριστιανικών εποχών. Η εκδήλωσις αύτη, ήτις είχαν ως σκοπόν τήν προώθησιν τής ειρήνης και τής συναδελφώσεως τών λαών, περιελάμβανε και τελετήν διεξαχθείσαν έντός τής Παναγίας τών Παρισίων, έμφυχωθείσαν υπό άναγνώσμάτων, ψαλμών και λιτανείας με θέμα τήν ειρήνην και τήν αδελφικήν άγάπην.

—Ό κινέζος ζωγράφος Κοϋο Μίγχ—Τσιάο εξέθεσεν έν Μαδρίτη πίνακας πραγματευομένους τούς διωγμούς τών Καθολικών έν Κίνα. Μερικά εκ τών θεμάτων τών πινάκων είναι τά εξής: «Η Έκκλησία τής Κίνας εις τά κάτεργα», «Προσευχή και παράπνον τών πεινασμένων», «Η προσευχή, φώς τών τών φυλακών», «Σιωπηρά αντίστασις του Σεβασμ. Κιόγκ», «Μυστική κοινωνία εις τήν φυλακήν».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρχιεπισκοπή Άθηνών

Έχοντες υπ' όψει τάς διατάξεις του άρθρου 46 του Α. Ν. 2200/40 «Περί Έρωδών Ναών και Έφημεριών» ως έτροποποιήθη διά μεταγενεστέρων Νομοθετικών Διαταγμάτων, προκειμένου να προβώμεν εις άνακήρυξιν ύποψηφίου διά τήν πλήρωσιν τών έν τοις Έροίς Ναοίς α) Προφήτου Ηλιού—Άγίας Παρασκευής Άττικής, β) Άγίου Ιωάννου—Μαδύτου, γ) Άγίου Κωνσταντίνου—Όμοίως, δ) Άγίου Κωνσταντίνου—Ηλιουπόλεως, ε) Άγίας Μαρίνης—Άνθουπόλεως, ζ) Άγίου Παντελεήμονος Άχαρνών, ύπαρχουσών κενών θέσεων ένός τακτικού Έφημερίου, καλούμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τάς έφημεριακάς ταύτας θέσεις και έχοντας τά υπό του Νόμου άπαιτούμενα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης διακηρύξεως έν τή «Έκκλησία», ύποβάλωσιν Ημίν τά νενομισμένα πιστοποιητικά διά τά περαιτέρω. Τό πρώτιστον έσται τό πτυχίον τής Θεολογίας.

Έν Άθήναις, τή 6η Φεβρουαρίου 1961

† Ό Άθηνών Θεόκλητος

Ι. Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων

Έχοντες υπ' όψιν τό άρθρον 46 του Α. Νόμου 2200/40 «Περί Έρωδών Ναών και Έφημεριών» προσκαλούμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τάς χηρευούσας θέσεις τακτικών έφημεριών τών ένοριών α) Λασποχωρίου, β) Ρηγαίου και γ) Θετιδέιου, όπως έντός μηνός από σήμερα ύποβάλωσιν εις τά Γραφεία μας τά υπό του άρθρου 48 του αύτου Νόμου όριζόμενα δικαιολογητικά έγγραφα τών προσόντων αυτών προκειμένου ίνα προβώμεν εις άνακήρυξιν ύποψηφίων διά τάς ως άνω ένορίας.

Έν Καρδίτση τή 1η Φεβρουαρίου 1961

† Ό Θεσσαλιώτιδος Κύριλλος

Έρα Μητρόπολις Δράμας

Έχοντες υπ' όψει τάς διατάξεις του άρθρου 47 έδ. 2 του Α. Ν. 2200/40 «Περί Έρωδών Ναών και Έφημεριών», ως έτροποποιήθη και διά μεταγενεστέρων νομοθετικών διατάγμάτων, προκειμένου να προβώμεν εις τήν άνακήρυξιν ύπόψηφίου διά τήν πλήρωσιν τών έν τοις Έροίς Ναοίς α) Εισοδίων Θεοτόκου Δράμας, β) Άγίου Παντελεήμονος Δράμας, γ) Άγίου Νικολάου Δράμας, δ) Άγίων Άναργύρων Δράμας και ε) Δώδεκα Άποστόλων Δράμας ύπαρχουσών κενών θέσεων ένός τακτικού έφημερίου, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά υπό του Νόμου άπαιτούμενα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης διακηρύξεως έν τή «Έκκλησία» ύποβάλωσιν ήμίν τά νενομισμένα πιστοποιητικά διά τά περαιτέρω.

Έν Δράμα τή 16η Ιανουαρίου 1961

† Ό Δράμας Φίλιππος

Έρα Μητρόπολις Μεσσηνίας

Έχοντες υπ' όψει τάς διατάξεις τών άρθρων 46, 47 και 48 του Α. Ν. 2200/40 «Περί Έρωδών Ναών και Έφημεριών» και προκειμένου να προβώμεν εις τήν πλήρωσιν τών κενών έφημεριακών θέσεων τών Έρωδών Ναών: Γεννήσεως Θεοτόκου Ζευγολατιού, Άγ. Νικολάου Βροχοβρύσεως Άμφιας, και Άγ. Γεωργίου Μυρσινοχωρίου, και διακόσου Μητροπολιτικού Ναού Άγ. Δημητρίου Κορώνης, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά υπό του Νόμου όριζόμενα προσόντα προς κατάληψιν τής κενής έφημεριακής θέσεως, όπως έντός μηνός από σήμερα ύποβάλωσιν ήμίν τά νόμιμα και κανονικά πιστοποιητικά, ίνα προβώμεν εις τήν άνακήρυξιν τών ύποψηφίων.

Έν Καλάμιας τή 25η Ιανουαρίου 1961

† Ό Μεσσηνίας Χρυσόστομος

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προκήρυξεις

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐγνώρισε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὅτι διαθέτει ὑποτροφίας τινὰς διὰ Θεολογικὰς σπουδὰς εἰς τὴν Θεολογικὴν Καθολικὴν Σχολὴν τοῦ Στρασβούργου, ἣ καὶ δι' οἰανδήποτε ἑτέραν Θεολογικὴν Καθολικὴν Σχολὴν τῆς Γαλλίας.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι πρέπει: 1) Νὰ εἶναι κληρικοί ἢ λαϊκοί. 2) Πτυχιούχοι Ὁρθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς. 3) Νὰ μὴ ἔχουν ὑπερβῆ τὸ 35ον ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ 4) Νὰ ὄσιν ἀρκούντως γνώσται τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Προθεσμία ὑποβολῆς δικαιολογητικῶν μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως εἰς τὴν Ἀρχιεραρχίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μέχρι τῆς 15ης Μαρτίου 1961.

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραρχαμετεὺς

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλίππαιος

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Πρὸς τὸν Ἱερέα Ἀριστείδην Παπαθανασίου ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 1η Μαρτίου 1961, ἡμέρα Τετάρτη καὶ ὥρα 9η π. μ., ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος περὶ τῆς κατηγορίας ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελοῦντος χρέη ἀνακριτοῦ Ἀρχιμ. Βασιλείου Γιαννακάκη.

Προσπετιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρα τε καὶ ὥρα, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἀθήνησι, τῆ 20 Ἰανουαρίου 1961

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Παντελεήμων Χρυσοφάκης

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΩΝ

ΙΕΡΑ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ Ἰσαποστόλου

ΦΩΤΙΟΥ

Πατριάρχου Κ/Πόλεως, τοῦ ὁμολογητοῦ

Ἐπιμελεῖα

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΑΡΜΠΗ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐκδοσις (Δ') Ἀποστολικῆς Διακονίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
ἐπὶ ἀρίστου χάρτου.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ

Πρόσκλησις κατηγορουμένου

πρὸς ἀπολογία

Πρὸς τὸν Ἱερομ. Αἰμιλιανὸν Κουταλιανὸν ἀγνώστου διαμονῆς.

Ἐνεργοῦντες ὡς ἀνακριτῆς δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 1682/14-12-60 διαταγῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Συνοσίου, καλούμεν σε ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν Ν. Μουδανίοις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῶν ἀποδομένων σοι κατηγοριῶν, καθ' ὃν χρόνον ἐτύγχανες προσωρινῶς ἐφημέριος Ν. Γωνιάς.

Ἐν Ν. Μουδανίοις τῆ 4η Ἰανουαρίου 1961

Ὁ διεξάγων τὰς ἀνακρίσεις

Ἀντώνιος Ξενοφωντίδης, Ἱερεὺς

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Π. Σωτηρίου, Ὁ Νεομάρτυς Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Βυζάντιος. Ἐκδοσις Δευτέρα. Μυτιλήνη 1960. σελ. 72.

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Πτ. Θ. Φ., Δ/ντοῦ τῆς Ἐρησθευτικῆς Ὑπ. Γ.Ε.Α., Βηθλεεμικοί Ἀντίλαλοι καὶ Ἰορδάνεια Νάματα. Ἀθήναι 1960. Σελ. 32.

Γιῶργη Χρ. Λαιμοῦ, Ἐνα σχέδιον Οἰκουμενικῆς Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης. Σελ. 16.

Μαρίας Δ. Ἀνδρουτσοπούλου - Κωνστ. Ἀθανασιάδου, Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος καὶ αἱ ἀρέσεις τῆς ἐποχῆς του. Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 39.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ἘΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Σπεράντσα, Ἀποτελεῖ ἐντροπήν.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Μελῆς Αἰμιλιανοῦ, Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Μεταναστευτικὸν πρόβλημα (Τέλος).

Μ. Φουντούλη, Παρατηρήσεις τοῦ Κων/νου Μ. Καλλιπνίου ἐπὶ τῶν Ὑαλικῶν καὶ Παροιμιακῶν ἀναγνωσμάτων, τῶν παρ' ἡμῖν λειτουργικῶν ἐντύπων, πρὸς ἀμεμπτοτέραν αὐτῶν ἐκτύπων.

Ἰωάννου Χρ. Κωνσταντινίδου, Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν 35ετίαν 1923-1957 (συνέχεια).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικά Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱερέων.

Βιβλιογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰασιῶν 1.